

Årsrapport 2020

Innhold

I. Leders beretning	3
II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall	5
III. Årets aktiviteter og resultater	11
Regelverksutvikling	12
Tilsynsvirksomheten	16
Laboratorievirksomheten	25
Ressursbruk 2020	36
IV. Styring og kontroll av virksomheten	39
V. Vurdering av fremtidsutsikter	45
VI. Årsregnskapet	51
Vedlegg 1: Tilstandsrapport likestilling	70

I. Leders beretning

Tillit og verdiskapning er nødvendige forutsetninger for et fungerende samfunn, og Justervesenet bidrar konkret hver eneste dag.

Justervesenet er nasjonal måleteknisk myndighet. Vi forvalter regelverket for måleteknikk og fører nødvendig tilsyn med at bestemmelsene fastsatt i eller i medhold av loven etterleves. Videre forvalter etaten de nasjonale målenormalene og referansene, driver forskning og utvikling, og gir råd og yter bistand innenfor måleteknikk i næringslivet og for offentlige myndigheter.

2020 var året da vi måtte prøve ut nye arbeidsformer, økt bruk av fjerntilsyn, samt ferdigstille etatens nye strategi for perioden 2021 – 2023 uten de planlagte fysiske samlingene.

”Målinger er avgjørende for å kontrollere utviklingen i blant annet ressursforvaltning, energibruk og utslipp.”

Etaten er lokalisert i Tromsø, Trondheim, Stavanger, Bergen og på Kjeller. Å få til en opplevd felles kultur og retning har vært en uttalt målsetning de seneste årene. Begrensningene som følge av pandemien har ikke gått ut over dette, heller motsatt. Vi erfarte at ulike møter og arrangementer på digitale plattformer er effektivt for å nå ut til hele virksomheten.

Måleteknologien er i kontinuerlig utvikling. Det samme er behovene hos våre interessenter. Den nye strategien løfter frem hvordan vi utvikler vår kompetanse for å dra nytte av ny teknologi og møte disse behovene.

I dette ligger også våre bidrag til å nå flere av FNs bærekraftsmål. Målinger er avgjørende for å kontrollere utviklingen i blant annet ressursforvaltning, energibruk og utslipp. Vi bidrar allerede til fremtidige løsninger knyttet til livet i havet, livet på land, god helse og livskvalitet, ren energi til alle, samt arbeidet med å stoppe klimaendringene.

Eksempelvis er veiing av fisk viktig for bedre ressursforvaltning i havet. Innen bærekraftsområdet energi leverer vi blant annet kalibrering og sertifisering av målere for elektrisk energi. Gass, blant annet hydrogen, har stort potensiale for å bli en sentral energikilde og –bærer i fremtiden. Her ligger vi langt fremme i europeisk sammenheng.

Vårt fagområde utgjør en viktig del av den nasjonale kvalitetsinfrastrukturen. En bærekraftig verdiskaping hviler på denne.

Justervesenets tilsynsvirksomhet er risikobasert. Dagens regelverk retter seg i all hovedsak mot målinger som ligger til grunn for økonomiske oppgjør, for eksempel i handel med varer eller beregning av skatter og avgifter. Lov om målenheter, måling og normaltid åpner også for at det måletekniske regelverket kan rettes mot andre beskyttelsesverdige interesser, jf. våre bidrag til å nå bærekraftsmålene. Vi har derfor igangsatt flere utredninger for å vurdere om det bør stilles krav til målenøyaktighet også på områder som klima og miljø, helse, med mer.

Arbeidet videreføres i 2021.

Vår deltakelse i det europeiske forskningsprogrammet EMPIR bidrar til å øke aktiviteten innen utvalgte områder som er av interesse og nytte for næringsliv, forskningsmiljøer, universiteter og høgskoler i Norge. Dette er et viktig ledd i vår oppgave i å utvikle og spre kompetanse innenfor måleteknikk.

I 2020 har vi også innenfor rammen av EURAMET arbeidet med å få etablert et nytt metrologi-forskningsprogram som skal etterfølge EMPIR. Dette skjer i tett samarbeid med EU-kommisjonen. Det nye programmet er tenkt som et partnerskap mellom deltakende land og EU på samme måte som EMPIR, og det planlegges å løpe parallelt med Horizon Europe fra 2021 til 2027. Det er nå lite som gjenstår i beslutningsprosessen.

Mens vi på tilsynssiden opplevde en mindre inntektssvikt som følge av pandemiens begrensninger på reiser og ekstern aktivitet generelt, var vi i perioden i stand til å opprettholde tilnærmet normal aktivitet for nasjonalt laboratorium på Kjeller. Etter endringsproposisjonen og Stortingets vedtak er de økonomiske målene for 2020 nådd. Videre fremmet vi i perioden et satsingsforslag for 2022 som omfatter en ny økonomimodell for etaten. Den videre behandlingen av forslaget vil kunne få betydning for den økonomiske måloppnåelsen de nærmeste årene.

I et spesielt år leverer Justervesenet gode resultater innen hovedområdene regelverksutvikling, tilsynsvirksomhet og laboratorievirksomhet, samt øvrige mål og krav i tildelingsbrevet.

Kjeller, 01.03.2021

Geir A. Samuelsen
direktør

II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Justervesenet er nasjonal måleteknisk myndighet under Nærings- og fiskeridepartementet ved Næringspolitisk avdeling.

Hva leverer vi?

Vi sikrer tillit til norske målinger og måleresultater.

Hvordan gjør vi det?

- Ved å føre tilsyn med målinger og levere måletekniske tjenester.
- Ved rådgivning og bistand innenfor måleteknikk.
- Ved kvalitetssikring av målinger til næringslivet og offentlige myndigheter.
- Ved deltagelse i forskningsprosjekter på våre fagområder.

Justervesenets virksomhet er hjemlet i «Lov om målenheter, måling og normaltid». I tillegg forvalter Justervesenet «Lov om varer av edelt metall mv.» og er Teknisk kontrollorgan (TKO) for måleinstrumenter etter to EU-direktiver.

Kvalitet i målinger for alle

De måletekniske tjenestene Justervesenet leverer, bidrar til tillit og markedsadgang for bedrifter som trenger nøyaktige målinger i kvalitetssikring, utvikling og produksjon. Flere statlige virksomheter, for eksempel Politiet og Vegvesenet, benytter Justervesenets måletekniske tjenester for å sikre trygge måleresultater og skape tillit til sitt arbeid.

Justervesenets tilsyn retter seg mot en rekke bransjer i store deler av næringslivet, der måling er sentralt først og fremst som grunnlag for økonomiske oppgjør.

Innenfor tilsynsvirksomheten samarbeider Justervesenet med flere andre etater, slik som Fiskeridirektoratet, Skatteetaten, Politiet, Oljedirektoratet og Norges vassdrags- og energidirektorat.

Organisering

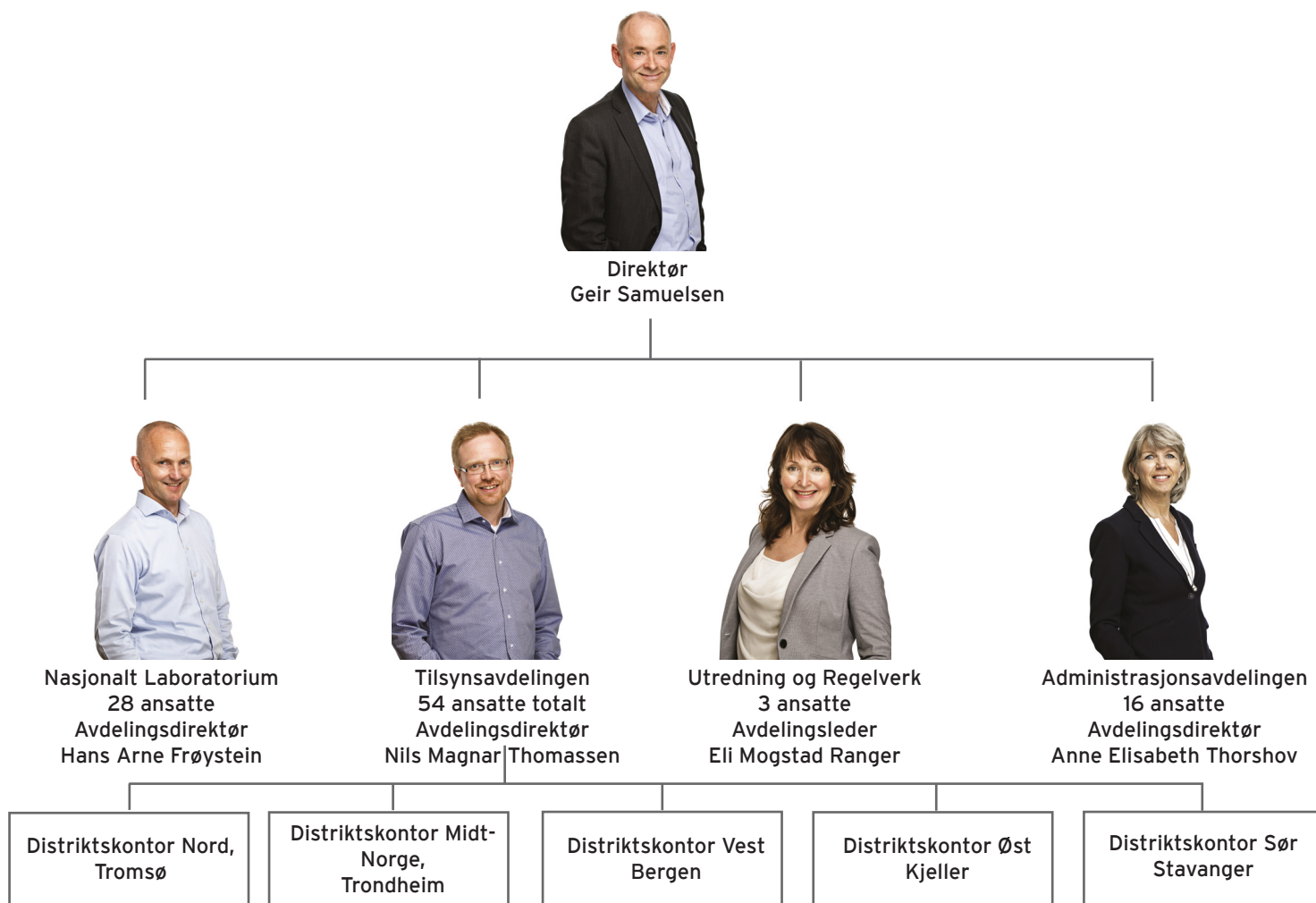
Størstedelen av vår aktivitet, inkludert administrasjon og ledelse, er lokalisert til Kjeller i Lillestrøm kommune i Viken. Bygget på Kjeller sto ferdig i 1997 og er spesialtilpasset våre behov for avanserte laboratorier. Justervesenets tilsynsvirksomhet er lokalisert med egne distriktskontor i Tromsø, Trondheim, Bergen og Stavanger. Distriktskontoret som dekker Østlandet er samlokalisert med den øvrige virksomheten på Kjeller.

Etaten er organisert i tre fagavdelinger:

- Nasjonalt laboratorium (NL)
- Tilsynsavdelingen (TS)
- Avdeling for utredning og regelverk (UR)

I tillegg ivaretar Administrasjonsavdelingen (Adm) administrative prosesser på virksomhetsnivå, samt støtter fagavdelingene. Figuren under viser forenklet organisasjonskart og antall ansatte i 2020.

Topplederen består av direktør, avdelingsdirektører for NL, TS og Adm, samt avdelingsleder UR. To av de fem topplerne er kvinner.

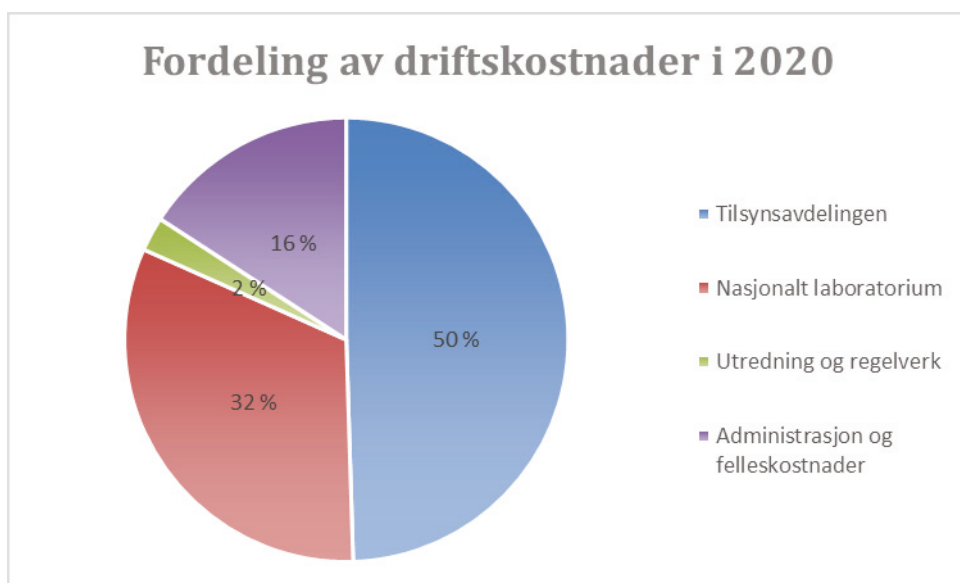
Justervesenet har i 2020 i snitt hatt 102 ansatte, som tilsammen tilsvarer 99 avtalte årsverk. Hensyntatt fravær og betalt merarbeid, er det i 2020 utført 93 årsverk. Av tilgjengelige driftsmidler på post 01-29 har etaten nyttiggjort seg av 94 %, og således holdt seg innenfor sine rammer. På grunn av Covid-19 har det vært redusert reisevirksomhet. Dette har bidratt til reduksjon i driftskostnader sammenlignet med 2019. Reduksjon av andre kostnader har medført at lønnskostnader tar en noe større andel av driftskostnadene. I tillegg har det vært en liten økning i kostnad per årsverk. Justervesenet benytter seg i liten grad av konsulenter. Tabellen under viser nøkkeltallene for de siste tre årene, og diagrammet viser fordeling av driftskostnader per avdeling.

Nøkkeltall fra årsregnskapet	2018	2019	2020
Antall ansatte ¹	102	103	102
Antall avtalte årsverk ¹	100	101	99
Antall utførte årsverk ²	95	93	93
Samlet tildeling post 01–99	138 516 000	137 408 000	144 078 000
Utnyttelsesgrad post 01–29	97,1 %	97,2 %	94,0 %
Driftskostnader	130 786 777	135 452 056	129 685 288
Lønnsandel av driftskostnader	56 %	57 %	59 %
Lønnskostnader per årsverk	796 767	833 219	836 770
Konsulentandel av driftskostnader	0,1 %	0,2 %	0,2 %

¹ Årsverk: Et årsverk defineres som en person i 100% stilling i et helt år.

Antall ansatte og antall avtalte årsverk hentes fra tallene fra SSB's statistikk «12623: Ansatte i staten, etter enhet» som kommer inn via a-ordningen. Det er snitt i løpet av året.

² Antall utførte årsverk: Med utførte årsverk menes årsverkstall som justeres for betalt merarbeid og fravær utover 1 dag (utenom ferie/avspasering/fleksitid). Kommunal- og moderniseringsdepartementet har fastsatt definisjon av utførte årsverk, jf. Personalmelding: PM-2019-13: Definisjon av utførte årsverk.

Arbeid med risikobasert tilsyn

Justervesenets arbeid med risikovurderinger i tilsynet er hele tiden i utvikling, i takt med erfaringsgrunnlag og innkomne data i IKT-systemet Metric. Der risikoen identifiseres som 'høy' vil det gjennomføres årsaksanalyser for å vurdere hvilke aktiviteter som kan redusere risikoen. Det er tre nivåer av vurderinger som utføres i Justervesenet:

Nivå	Beskrivelse
Utredning	Gjennomføres ved vurdering av samfunnsnytte av måleteknisk regulering og tilsyn på ulike områder.
Sektorvis kartlegging (risikovurdering og årsaksanalyse)	Gjennomføres ved å kartlegge risiko og årsaker til risiko på et spesifikt område, som et grunnlag for overordnet prioritering og vurdering av virkemidler i tilsynet.
Operativ risikovurdering	Konkret vurdering av risiko på aktørnivå eller undergruppenivå. Foretas som en del av den operative tilsynsvirksomheten for å oppnå et målrettet tilsyn.

Effekten av risikobasert tilsyn i tilsynsvirksomheten er at ressursene benyttes mer målrettet. Fagsystemet Metric gir støtte i risikovurderingen og fastsetter på bakgrunn av tilgjengelig informasjon et tall som indikerer risiko for hver lokasjon. Dette gjør at risikovurderingen brukes i det operative tilsynsarbeidet som en hjelp i planleggingen av tilsynet, uten at unødig tid går tapt i prosessen.

EU-prosjekter

Justervesenet baserer mye av sine forsknings- og utviklingsoppgaver på deltakelse i de europeiske programmene EMRP og EMPIR. Vi har et økende engasjement i EMPIR-programmet og har også trukket med norsk industri, U&H-sektoren og andre forskningsinstitutter. 1. september 2020 startet det opp to nye prosjekter med norsk deltakelse. Ett av disse koordineres av Justervesenet, og det er andre gang Justervesenet får denne rollen.

Det er avgjørende for Justervesenet å sikre sin kompetanseutvikling gjennom fortsatt internasjonalt engasjement og forskningssamarbeid, i tråd med etatens formål. Et nytt forskningsprogram etter EMPIR vil derfor være viktig for Norge.

«European Partnership on Metrology» ble publisert av Europakommisjonen i juni 2020, sammen med en rekke andre partnerskap som alle vil bli lansert under det nye forskningsprogrammet Horisont Europa. Viktige elementer i det nye partnerskapet er en målsetting om at det europeiske metrologisamarbeidet skal utvikles til å være verdensledende, og at samarbeid og integrasjon styrkes slik at instituttene i samarbeid kan bidra til løsning av utfordringer blant annet knyttet til innovasjon, grønt skifte, digitalisering, standardisering og gode reguleringer. Justervesenet vil fortsatt ha en tett dialog med departementet om norsk engasjement i partnerskapet.

Internasjonalt samarbeid sikrer tillit til måleresultater

Norges medlemskap i Meterkonvensjonen er sentralt for internasjonal tillit til norske målinger. Videre er Norge medlem i OIML-konvensjonen (International Organization of Legal Metrology) som bidrar til global harmonisering av lovregulert måling. I tillegg er Norge med i Wienkonvensjonen, også kjent under navnet Hallmarkingkonvensjonen, som blant annet skal lette handel med varer av edelt metall mellom medlemslandene. Justervesenet representerer Norge i disse tre konvensjonene.

På europeisk nivå er Justervesenet medlem i EURAMET e V (European Association of National Metrology Institutes) og WELMEC e V (European Cooperation in Legal Metrology). Medlemskapet i EURAMET e V innebærer blant annet deltagelse i europeiske forskningsprogrammer administrert av EURAMET.

Justervesenet samarbeider også med legalmetrologiske miljøer i Sverige, Danmark, Finland, Estland og Island i det nordiske forumet NORDJUST. I dette forumet diskuteres fellesnordiske problemstillinger, og der det er aktuelt samarbeider landene om felles innspill til WELMEC og EU-kommisjonens arbeidsgruppe WG-MI, som Justervesenet også deltar i.

*SI - det internasjonale enhetssystemet for målinger.
Systemet sikrer en felles forståelse av måleenheter
samt sammenlignbare og konsistente målinger over hele verden.*

Resultatkjede

Ressurser

93 årsverk

144 078 000 kroner i samlet utgiftsbevilgning (post 01-99)

Aktiviteter

Produkter/ tjenester

Bruker- effekter

Samfunns- effekter

Tilsynsvirksomhet

- Foreta tilsyn med målinger og måleredskap
- Foreta tilsyn med omsetning av varer av edelt metall
- Informere om regelverk
- Utvikle tilsynsvirksomheten

- Tilsyn med om målinger og utstyr oppfyller fastsatte krav
- Rapporter og vedtak

- Tillit til målinger mellom parter forenkler handel
- Riktig grunnlag for økonomisk oppgjør

- Riktig grunnlag for skatter og avgifter
- Høy tillit til handel i Norge bidrar til lav friksjon i kjøp og salg av varer og tjenester
- Nasjonal og internasjonal tillit til målinger i Norge
- Verdiskaping

Laboratorievirksomhet

- Etablere og utvikle nasjonale normaler for SI-enhetene
- Deltakelse i internasjonale sammenlikningsmålinger, kvalitetsarbeid mv for å kvalifisere til deltakelse i Meterkonvensjonens MRA
- Levere måletekniske tjenester: kalibrering, prøving, oppdrag som Teknisk Kontrollorgan
- Gjennomføre FoU-prosjekter, med fokus på EMPIR
- Kunnskapsspredning gjennom kurs, undervisning og studentoppgaver

- Kalibreringsbevis, kontrollbevis og prøvningsrapporter
- Publikasjoner og rapporter fra FoU-prosjekter, spesielle oppdrag og studentoppgaver
- Sertifikater for TKO-oppgaver
- Måletekniske komponenter, også for salg
- Nasjonale normaler for SI-systemet
- Kursarrangementer

- Kvalitet i produkter og prosesser hos bedrifter og offentlige myndigheter som vi leverer tjenester til
- Nasjonal og internasjonal aksept av produkter og tjenester som kundene våre leverer
- Økt måleteknisk kompetanse

- Enklere markedstilgang for norske produkter og tjenester i inn- og utland
- Tillit til rettsvesenet og myndighetsvedtak
- Nasjonal og internasjonal tillit til målinger i Norge
- Verdiskaping

Utredning og regelverk

- Forberede regelverksendringer vedr. målinger og måleredskap
- Foreta utredninger vedr. målinger og måleredskap
- Informere om regelverk
- Delta i internasjonale fora for å ivareta norske behov og sikre harmonisering mellom norsk og internasjonalt regelverk

- Regelverksendringer
- Utredninger og evalueringer av regelverk og tilsyn

- Klart og hensiktsmessig regelverk
- Samfunnsøkonomisk effektivt tilsyn
- Tillit til målinger mellom parter forenkler handel
- Riktig grunnlag for økonomisk oppgjør

- Riktig grunnlag for skatter og avgifter
- Høy tillit til handel i Norge bidrar til lav friksjon i kjøp og salg av varer og tjenester
- Nasjonal og internasjonal tillit til målinger i Norge
- Verdiskaping

III. Årets aktiviteter og resultater

Samlet vurdering av årets resultater

I et spesielt år leverer Justervesenet gode resultater innen hovedområdene regelverksutvikling, tilsynsvirksomhet og laboratorievirksomhet, samt øvrige mål og krav i tildelingsbrevet.

Det pågår et kontinuerlig arbeid for å sikre at norsk regelverk er i tråd med internasjonale forpliktelser. Justervesenet har i 2020 gjennom internasjonalt samarbeid jobbet for at regelverk og tilsyn utvikler seg i takt med den internasjonale utviklingen. 2020 ble også året for å løfte blikket mot andre beskyttelsesverdige interesser enn økonomiske oppgjør. Kvalitet i målinger er viktig på alle samfunnsområder. Et forprosjekt ble gjennomført i 2020 for å belyse behov for nærmere utredning av måleteknisk regulering innenfor klima og miljø, ressursforvaltning og energimåling.

Tilsynsvirksomheten ble betydelig rammet av pandemien, men ga også næring til utvikling av tiltak som dokumentkontroll og informasjonsutveksling gjennom videokonferanser. Kompetansefremmende tiltak for brukere og leverandører av måleredskaper ved hjelp av digitale verktøy viste seg som et nyttig ledd i arbeidet med å sikre korrekte målinger. De gode erfaringene vi fikk med dette i 2020 vil vi utvikle videre i 2021. Det ble også iverksatt kompetansehevingstiltak internt i de periodene man ikke fikk vært ute og gjort tilsyn, slik at man nå står bedre rustet når situasjonen normaliseres.

En økning i omfanget av kalibreringstjenester og sertifiseringstjenester til næringslivet, viser nytten av dette tilbudet. Justervesenets tjenester er forankret i våre nasjonale målenormaler som gjennom vårt pågående internasjonale samarbeid nyter aksept og tillit. Samtidig har deltagelsen i forskningsprosjekter fortsatt å øke, noe som er en viktig forutsetning for utvikling av ny kompetanse, nye forbedrede tjenester og potensiale for innovasjon. chipSCALE-prosjektet er et eksempel på dette, som har kommet opp med optiske detektorer i verdensklasse, blant annet i samarbeid med andre norske forskningsmiljøer.

Utredninger og regelverksutvikling

Justervesenet skal sørge for forsvarlig forvaltning og målrettet utvikling av regelverk på måleteknikkområdet.

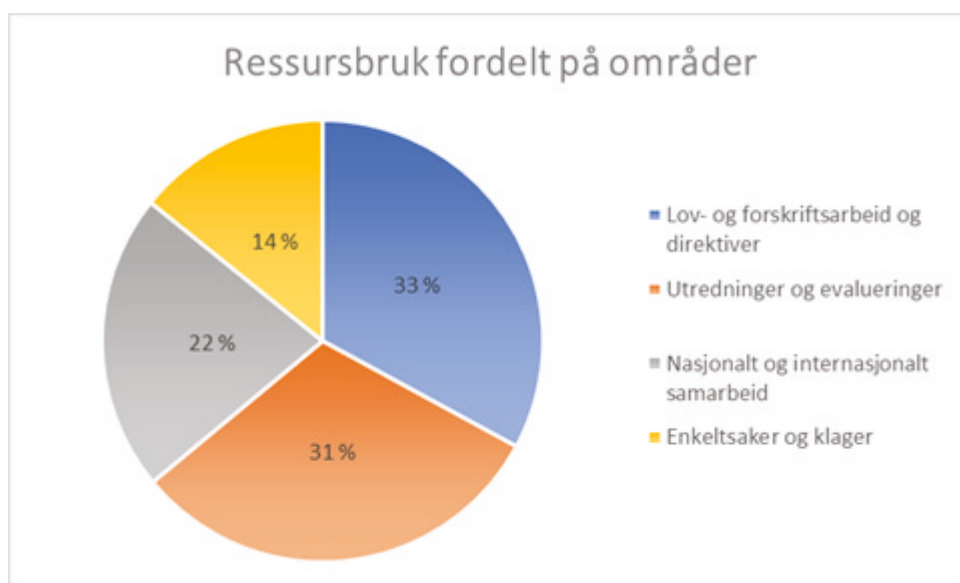
Dette innebærer at norsk regelverk skal være harmonisert med internasjonal utvikling. Regelverksutviklingen skal legge til rette for tilstrekkelig nøyaktige målinger i tråd med formålsparagrafen i lov om målenheter, måling og normaltid.

Avdeling for utredninger og regelverk gjennomfører utredninger som grunnlag for nytt eller endret regelverk. Endringer i regelverk følger av utredninger, samarbeid med andre myndigheter eller harmonisering med internasjonalt regelverk. I utredningsarbeidet prioriteres kontakt med andre myndigheter og berørte aktører høyt.

Avdelingen har tre medarbeidere, hvorav en var i permisjon i deler av 2020. Avdelingen samarbeider tett med de andre avdelingene, spesielt i utredningsarbeidet.

Utredning og regelverk	2019	2020
Antall utførte årsverk	3	3
Driftskostnader	3 239 000	3 229 000
Herav lønnskostnader	2 725 000	2 566 000

Ressursbruk 2019 og 2020.

Fordeling av ressurser per oppgaveområde ved avdeling for Utredning og regelverk.

Regelverk på måleteknikkområdet skal bidra til at måleresultater på viktige samfunnsområder er tilstrekkelig nøyaktige ut fra samfunnets behov. Regelverket danner grunnlaget for Justervesenets tilsyn med måleinstrumenter og målinger.

Norge har gjennom EØS-avtalen implementert flere direktiver på måleteknikkområdet, bl.a. måleinstrumentdirektivet (MID)¹. Direktivene danner i mange tilfeller grunnlaget for konkrete krav til måleinstrumenter når disse skal omsettes i EØS-markedet. Det pågår et kontinuerlig arbeid med å sørge for at norsk regelverk er i tråd med internasjonale forpliktelser. Krav til måleinstrumenter når de er i bruk fastsettes nasjonalt.

Siden samfunnet stadig er i endring og den teknologiske utviklingen bidrar med nye løsninger, må det hele tiden vurderes om det bør innføres regelverk på nye områder, eller om områder som i dag er regulert bør dereguleres eller endres. Justervesenet deltar aktivt i WELMEC som samarbeider om harmonisert regelverk og praksis på metrologiområdet i Europa, og i OIML som er den globale samarbeidsorganisasjonen innen legal metrologi.

Utredningsarbeidet har som utgangspunkt å bidra til at Justervesenets regelverk og tilsyn utvikler seg i takt med samfunnsutviklingen og den internasjonale utviklingen på området. Dette skal sørge for at vi oppnår forsvarlig forvaltning og målrettet utvikling av regelverket på måleteknikkområdet.

Nye bruksformål

Justervesenets regelverk retter seg i dag i all hovedsak mot målinger som ligger til grunn for økonomisk oppgjør, for eksempel i handel med varer eller beregning av skatter og avgifter. Lov om målenheter, måling og normaltid åpner også for at det måletekniske regelverket kan rettes mot andre beskyttelsesverdige interesser. Med dagens fokus på klima og miljø, utvikling innen helse, ressursforvaltning med mer, blir det dermed aktuelt å stille spørsmålet om det bør stilles krav til tilstrekkelig nøyaktighet også på disse områdene.

Med dette som bakteppe gjennomførte Justervesenet i 2020 et forprosjekt med formål å kartlegge føringer i offentlige strategier og planer, der det også vil være behov for nøyaktige målinger. Dette resulterte i et forslag om å utrede behov for måleteknisk regulering av målinger knyttet til klima og miljø, ressursforvaltning og effektive energikilder. Arbeidet med utredning på disse områdene videreføres i 2021.

Dersom utredningen avdekker at målinger innen klima/miljø, ressursforvaltning og energimåling bør reguleres og føres tilsyn med gjennom det måletekniske regelverket, vil dette medføre behov for endringer i forskrift om målenheter og måling.

¹2014/32/EU

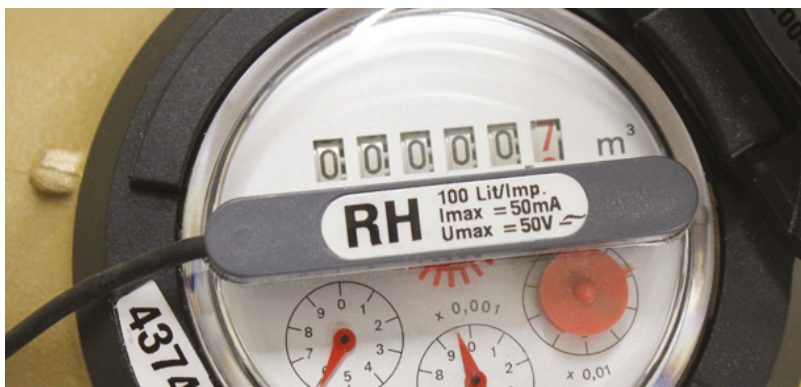
Gassmålere

De fleste av MID² krav er implementert i Norge, men ikke krav som gjelder gassmålere. Bruk av gass som energikilde har vært mindre utbredt i Norge enn mange andre europeiske land, men dette er nå i endring. Naturgass og biogass brukes i større grad enn tidligere som alternativ energikilde i husholdninger, ulike næringer og industri. På bakgrunn av dette utførte Justervesenet i 2020 en utredning om behovet for krav til måling av gass i Norge. Utredningen resulterte i en foreløpig anbefaling om at MIDs krav til gassmålere bør innføres også i Norge, i tillegg til utvikling av nasjonale krav på enkelte områder direktivet ikke dekker.

I utredningsarbeidet var det utfordrende å finne omforent informasjon om omfang og bruk av gass i ulike sammenhenger i Norge. Utredningen med den foreløpige anbefalingen ble derfor sendt på høring høsten 2020 for kommentarer og innspill til grunnlaget og anbefalingen.

Oppdatert utredning med anbefaling i etterkant av høringen ferdigstilles våren 2021. Dersom anbefalingen om innføring av krav til gassmålere opprettholdes, vil dette medføre en endring i forskrift om målenheter og måling om hvilke måleredskaper som er underlagt krav, samt utarbeidelse av instrument-spesifikk forskrift.

Vann- og varmemålere

Ved implementeringen av MID i Norge i 2006, ble det ikke fastsatt nasjonale krav til vannmålere og varmemålere når de er i bruk. Harmonisert praksis i Europa er at måleredskaper er underlagt krav både ved salg og under bruk.

Justervesenet har derfor utført en utredning for å kartlegge om det bør innføres krav til vannmålere og varmemålere under bruk i Norge. Slike målere er i økende grad aktuelle

Vannmåler til kalibrering hos Justervesenet.

i forbindelse med både fakturering og bevisstgjøring rundt vann- og energiforbruk. Utredningen konkluderte med en anbefaling om at det bør innføres krav for vannmålere og varmemålere under bruk.

Forberedelser til endringer i forskrift om målenheter og måling slik at krav til vannmålere og varmemålere under bruk kan innføres, er ved årsskiftet 2020/2021 i gang. Dersom endringer i forskrift om målenheter og måling blir vedtatt vil det bli utarbeidet instrumentspesifikke forskrifter.

²2014/32/EU

Regelverksendringer

Forskrift om målenheter og måling

NFD vedtok ny forskrift om målenheter og måling gjeldende fra august 2020. Endringene innebar tilrettelegging for å gjennomføre tilsyn basert på risiko på alle tilsynsområder. Dette vurderes som den tilnærmingen som gir mest målrettet og effektivt tilsyn.

I tillegg ble Justervesenet ved endringene gitt hjemmel til i forskrift å pålegge selgere av måleredskap plikt til å opplyse Justervesenet om salg til visse bransjer. Dette gjør det mulig for Justervesenet å ha bedre oversikt over måleredskap som tas i bruk i bransjer der dette er utfordrende eller der risikoen vurderes som høy.

Ved samme endring ble også forskriften oppdatert med nye SI-enheter i tråd med nye definisjoner av disse.

Vekter i fiskeindustrien

I NOU 2019:21 *Framtidens fiskerikontroll* fremheves behovet for økt fokus på målinger i fiskeindustrien for å sikre forsvarlig forvaltning av fiskeressursene. Justervesenet har et omfattende samarbeid med Fiskeridirektoratet for å tilpasse det måletekniske regelverket og tilsynet slik at det støtter Fiskeridirektoratets behov for målinger knyttet til ressursforvaltning. Dette er mulig fordi målingene som ligger til grunn for ressursforvaltning sammenfaller med målinger som ligger til grunn for økonomiske oppgjør.

For å klargjøre regelverket og tydeliggjøre rollen som tilsynsmyndighet for målinger i fiskeindustrien, ble en rekke måletekniske bestemmelser flyttet fra Fiskeridirektoratets landingsforskrift til Justervesenets instrument-spesifikke forskrifter med virkning fra 1. mars 2020. Dette legger til rette for at Justervesenet med bakgrunn i måleteknisk kompetanse kan håndheve regelverket gjennom tilsyn.

Videre ble det høsten 2020 igangsatt en samarbeidsprosjekt mellom Fiskeridirektoratet og Justervesenet. Formålet var å få på plass et nytt regelverk som sørger for sikker elektronisk lagring og overføring av veiedata og data om hendelser i vektene i fiskeindustrien, i tråd med anbefalingene i NOU 2019:21 *Fremtidens fiskerikontroll*. Fiskeridirektoratet og Justervesenet planlegger i felleskap høring om dette regelverket våren 2021.

Annet regelverksarbeid

Justervesenet bidro i 2020 i Samferdselsdepartementets arbeid med høring om regelverk for kontroll-utrustning som alternativ til taksametre. I tillegg har Justervesenet i 2020 utviklet en veiledning til regelverket. Dette inngår i arbeidet med å forberede fremtidig tilsynsrolle. Ved utgangen av 2020 har Samferdselsdepartementet ikke vedtatt nytt regelverk.

Forskrift om krav til nettoinnhold med videre i ferdigpakninger ble høsten 2020 sendt på høring med forslag om forenklinger og klargjøringer i språk og oppbygning. Formålet med dette er å gjøre regelverket lettere å etterleve for brukerne. Høringen har frist tidlig i 2021.

Tilsynsvirksomheten

Justervesenets tilsynsarbeid skal føre til at samfunnet har tillit til at måleresultater som er omfattet av gjeldende regelverk er tilstrekkelig nøyaktige.

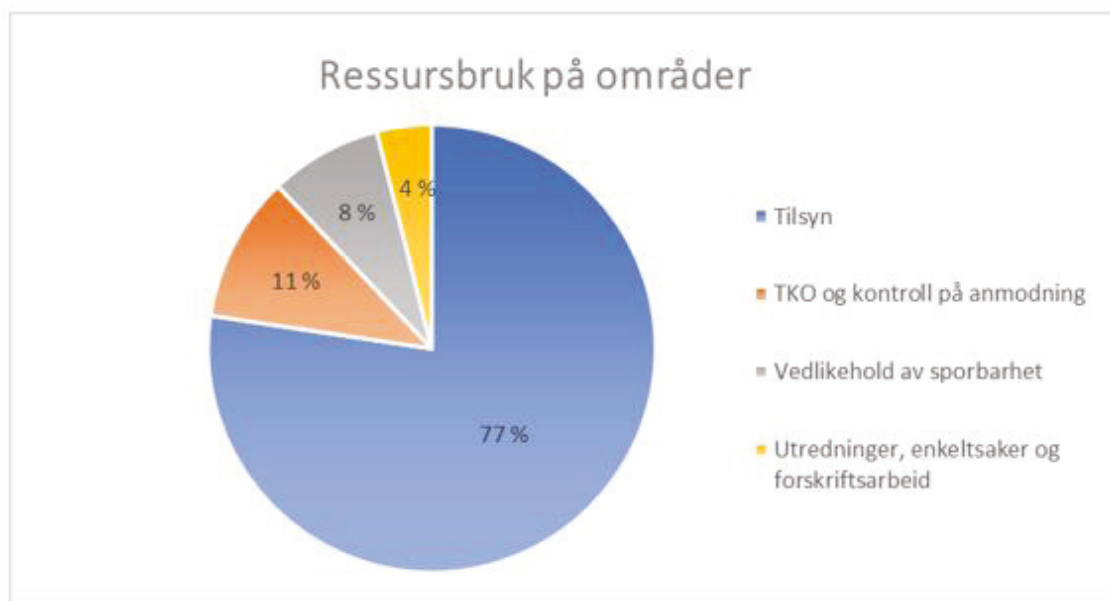
Tillit til at måleresultater er tilstrekkelig nøyaktige oppnås ved tilsyn med at måleredskaper og målinger som er underlagt lovpålagt tilsyn, er tilstrekkelig nøyaktige. Næringslivet må få relevant informasjon om regelverk, måleredskaper og målinger.

54 ansatte, tilsvarende 48 årsverk, jobbet på tilsynsavdelingen i 2020. Reduksjon i driftskostnader fra 2019 skyldes hovedsaklig Covid-19, da dette medførte redusert reisevirksomhet.

Tilsynsvirksomheten	2019	2020
Antall utførte årsverk	48	48
Driftskostnader	66 800 091	64 197 512
Herav lønnskostnader	36 784 572	36 121 982

Ressursbruk 2019 og 2020.

Avdelingen har flere oppgaver og diagrammet nedenfor viser ressursbruk i form av tid på de forskjellige områdene.

Oversikt over tilsynsaktiviteten

Justervesenet baserer tilsynet på risikovurderinger. Denne risikovurderingen skjer både på bransje/områdenivå og på aktørnivå. I tillegg til risiko for feil målinger og andre brudd på regelverket vektlegges også aktørens behov for sporbarhet.

Virkemidler og aktiviteter varierer fra område til område, avhengig av risiko og hva som vurderes som mest effektivt tilsyn. Følgende tilsynsformer benyttes:

- Direkte tilsyn (inspeksjonstilsyn) av måleredskap, som omfatter:
 - o Måleteknisk kontroll
 - o Tilsyn med måleresultater
 - o Tilsyn med bruken av måleredskap
- Tilsyn med internkontrollsystem og lignende.
- Informasjon og dialog med brukere som virkemiddel for å oppnå riktige målinger.
- Tilsyn med at produsenter og leverandører omsetter produkter som oppfyller kravene gitt i EØS-regelverk (markedstilsyn).
- Utvikling av metoder og samarbeid med andre myndigheter.

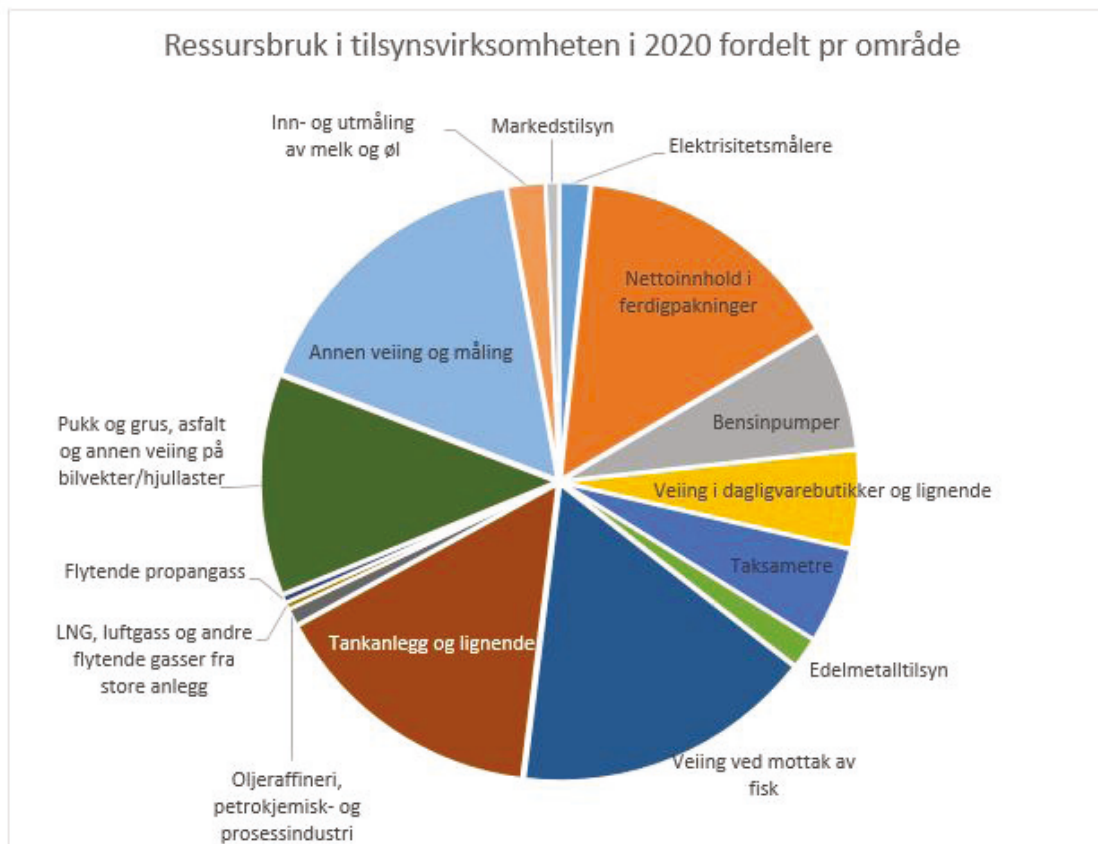
Resultat for tilsynsvirksomheten i 2020

Antall tilsyn og omfang av tilsynsvirksomheten:

	2019	2020	Endring
Tilsyn	4 918	2 327	-52%
Antall måleredskap / objekter ført tilsyn med	13 489	9 020	-33%
Tid brukt til tilsyn (timer)	33 459	23 784	-28%

Ressursbruk 2019 og 2020.

Tilsynsaktiviteten ble i 2020 betydelig påvirket av Covid-19. I perioden midten av mars til midten av mai og igjen fra midten av november ble ekstern aktivitet betydelig begrenset. Dette er perioder som det normalt er mye produksjon, og er hovedårsaken til at det i 2020 var vesentlig færre utførte tilsyn enn tidligere år.

Kakediagrammet viser fordelingen i ressursbruk per tilsynsområde i 2020.

Prioriterte områder i 2020

Tilsyn med nettoinnhold i ferdigpakninger

I 2020 ble tilsynet med aktører som fremstiller ferdigpakninger intensivert. Dette gjelder spesielt produsenter av kjøttprodukter. Justervesenet erfarer at enkelte aktører i ferdigpakkebransjen er for dårlige til å etterleve regelverket, men vi mener at dette kan skyldes manglende kunnskap om kravene. I 2020 var Justervesenet i kontakt med brukere for å informere om regelverket og det ble laget en pressemelding som medførte omtale i bransjemagasiner. Området skal prioriteres også i 2021.

NOU 2019:21 peker på behov for mer effektivt tilsyn og kontroll. Justervesenet bidrar til dette, blant annet gjennom samarbeid med Fiskeridirektoratet om utvikling av regelverk og tilsyn.

Veiling ved landing av fisk

De norske havområdene er rike på villlevende marine ressurser og har vært kilde til mat og eksportinntekter i århundrer. Norge deler det meste av disse ressursene med andre land. Disse delte ressursene forvaltes gjennom årlige fiskeriavtaler. I 2018 inngikk Norge fiskeriavtaler med en samlet førstehåndsverdi på anslagsvis 50 mrd. kroner, der den norske delen er anslått til om lag 16,5 mrd. kroner. Villlevende marine ressurser er fornybare, men ikke utømmelige, og må forvaltes bærekraftig. Riktig måling er viktig for god forvaltning av våre felles ressurser, området er derfor høyt prioritert.

Justervesenet har i 2020 ikke vært i stand til å gjennomføre like mye stedlig tilsyn som ønskelig, spesielt siden hvitfisksesongen sammenfalt med den perioden med de største begrensningene på reiseaktiviteten. Det er allikevel gjennomført betydelig oppfølging på andre tidspunkt, og tilsyn med pelagiske mottak. Det er også gjennomført mye tilsyn og informasjonsvirksomhet basert på videokonferanse. Dette har vist seg å være effektivt for å få, samt gi, nyttig informasjon til aktører. Det er dermed på tross av begrensninger vært gjennomført betydelig tilsynsvirksomhet mot aktører som lander fisk.

Måling av petroleumsprodukter ved tankanlegg og lignende

Justervesenet har spesialutstyr og kompetanse, med tilgjengelighet i hele landet. Dette hjelper aktørene å opprettholde tillit til målinger på tankanlegg og sikrer også et korrekt grunnlag for særavgifter på området. Bransjen kjennetegnes av store og seriøse aktører og hvor risikoen dermed ikke vurderes som spesielt høy, selv om det omsettes for store volum. Behov for målekompetanse for å ivareta tilliten aktørene trenger, og som ikke lett kan skaffes i markedet, ligger til grunn for at området prioriteres.

Pukk, grus, asfalt og annen veiing som foregår på bilveker

Dette er et område som har hatt høyt fokus i mange år, da det har vært betydelige målefeil. I 2020 har Justervesenet tatt i bruk ny spesialbil som benyttes i tilsynet. Mer omtale av denne på side 21.

Områder hvor stedlig tilsyn er nedprioritert i 2020

Områder hvor det er brukt mindre ressurser på stedlig tilsyn i 2020:

- Tilsyn med vekter i dagligvare.
- Tilsyn på bensinstasjoner.
- Tilsyn med taksametre.

Det ble gjennomført mindre stedlig tilsyn på disse områdene, da dette ble vurdert som krevende å gjennomføre uten at det bidro til forhøyet smittefare i samfunnet. Redusert omfang av stedlig tilsyn vurderes heller ikke å ha kritisk betydning for feilsituasjonen på disse områdene, og andre tiltak gjennom året kompensere til dels for reduksjonen i det stedlige tilsynet.

For dagligvare og måling på bensinstasjoner vil det fortsatt være behov for noe stedlig tilsyn for å overvåke feilsituasjonen, avdekke problemområder og sikre etterlevelse av regelverket. Imidlertid vurderes den forholdsvis lave ressursbruken i 2020 som riktig nivå for stedlig tilsyn på disse områdene. Fortsatt satsing på bevisstgjøring av brukere og tilsyn med kompetanse hos aktørene, i kombinasjon med målrettet tilsynsvirksomhet på nivå med ressursbruken i 2020, vurderes derfor som hensiktsmessig også i fremtiden.

Det vil derimot være behov for å øke aktiviteten noe på tilsyn med taksametre. Dette er nærmere omtalt på side 23.

Tjenester

Tilsynsavdelingen har et landsdekkende produksjonsapparat som kommer brukerne til gode i form av tjenester. Produsenter nyter også godt av muligheten for at sertifiseringsoppdrag kan utføres på brukerstedet. Se for øvrig omtale av aktiviteten som teknisk kontrollorgan side 28.

I tillegg til oppgaver som teknisk kontrollorgan kan Justervesenet kontrollere måleredskap på bestilling fra bruker uavhengig av planlagt tilsyn. Dette gjøres der dette er effektivt og der det er nødvendig for at brukerne skal ha mulighet til å kontrollere måleredskap. For brukerne kan tilgangen til denne typer tjenester være kritisk for å oppfylle krav til dokumentasjon og sporbarhet som er påkrevd for eksempel ved eksport av industriprodukter. Oversikten under viser omfanget av tjenesteproduksjonen utført av tilsynsavdelingen i 2020 og 2019.

	2019	2020
Antall oppdrag	440	286

Større begrensninger i mulighet til å gjennomføre aktivitet hos brukere i 2020, i kombinasjon med noe redusert etterspørsel har medført en reduksjon i volumet.

Vurdering av utviklingen i Justervesenets tilsynsvirksomhet og effekten av endring i tilsynsmetoder

Generelt er 2020 preget av begrensningene i normal aktivitet som følge av covid-19-pandemien. Aktiviteter utført i felt eller på kontoret er flyttet til videokonferanser fra hjemmekontor. Enkelte oppgaver er selvsagt skadelidende, men avdelingen har også fått verdifull erfaring med bruk av videokonferanser både til dialog med brukere, andre aktører og myndigheter, og i intern kommunikasjon og opplæring.

For å benytte tiden i fasen med de mest inngripende restriksjonene ble det fra mars til mai gjennomført et opplæringsprogram som fikk navnet 'JV-skolen'. Med dette ble det gjennomført verdifull opplæring og kompetansebygging. Det ble i tillegg gjennomført arbeidsmøter i faggrupper som ble benyttet til rutineforbedringer og faglig bevisstgjøring. Faglig sett kom tilsynsavdelingen derfor styrket ut av denne perioden.

Tilsyn med servicefirma, reparatører og leverandører av måleredskaper

Bedrifter er som oftest avhengig av hjelp fra leverandører for å sikre korrekte målinger. Hvor godt leverandører kjenner regelverk og kan formidle dette til sine kunder, og hvor godt leverandører er i stand til å sikre at måleredskapene oppfyller kravene, er dermed svært viktig. Det er i dag et krav i regelverket om at aktører skal ha tilstrekkelig kompetanse for oppgavene. Justervesenet har i 2020 laget rutiner for gjennomføring av tilsyn med og oppfølging av relevante virksomheter ved hjelp av videokonferanse. Dette er arbeid vi har hatt god erfaring med så langt, og aktiviteter for å sikre at aktører har tilstrekkelig kompetanse vil videreføres i 2021. Dette er aktiviteter som hjelper for å nå målsetningene om riktige målinger og som ikke medførte kostnader til brukerne i form av gebyr.

Videreutvikling av risikobasert tilsyn

I 2020 har Justervesenet fått mer erfaring og rutiner i bruk av risikovurderinger i tilsynet.

Metric – tilsynssystemet som benyttes er nå godt innarbeidet i hverdagen. Som en støtte i planlegging av tilsynet kalkuleres det et risikotall for hver lokasjon. I tilsyn med landing av fisk pågår det også operative risikovurderinger i samarbeidsgrupper mellom Fiskeridirektoratet og Justervesenet, og data fra det operative tilsynet deles rutinemessig.

I 2020 har Justervesenet bidratt i et prosjekt som er igangsatt fra NFD der det jobbes med enkle og effektive kanaler for å dele informasjon mellom flere tilsynsorgan. Dette vil kunne gi informasjon som i fremtiden kan benyttes til å lage mer presise risikovurderinger på aktørnivå. Det har også vært jobbet med å forbedre den risikomodellen som benyttes for å fastsette et tall som indikasjon på risikonivå for hver tilsynslokasjon. Endringene i modellen er ennå ikke implementert i systemene som benyttes.

Nytt verktøy for effektivt tilsyn med bilvekker

Justervesenet har i 2020 anskaffet og tatt i bruk ny spesialbil som benyttes til tilsyn med vekter for veiing av lastebiler. Tilsyn av denne type vekter er kostbart for brukerne. Dette skyldes høye utgifter til transport og tidkrevende tilsyn. Fram til nå er det benyttet lastebiler med sjåfør som leies fra tredjepart. Samtidig ser vi at tilsyn på dette området er viktig, og det er mye feil ved bruk av denne type vekter.

Det er flere fordeler med egen bil med tilpasset utstyr:

- Egen bil gir lavere kostnader per time.
- Eget og tilpasset utstyr vil gi mulighet for et mer fleksibelt tilsyn, der innholdet i tilsynet kan tilpasses hver aktør. Den måletekniske kontrollen blir mer effektiv, da man hurtigere kan laste av lodd. Videre blir det mulig å bruke mer tid til veiledning, opplæring og tips til brukeren uten at dette medfører ekstra kostnader fordi innleid sjåfør må vente.
- Tidsbruk på hver lokasjon kan dermed reduseres betydelig. Dette vil også føre til at tilsyn kan utføres med mindre ulempe for brukeren.

Bilen har nå blitt brukt noe i tilsynet i 2020. I 2021 og videre vil vi få mer erfaring i bruk av og mer effekt av utstyret.

Områdeovervåking og kartlegginger

Justervesenet gjennomfører kartlegginger på områder der vi allerede gjennomfører tilsyn for å få mer kunnskap og bedre grunnlag for å vurdere risiko og tiltak. At en slik kartlegging gjennomføres indikerer ikke nødvendigvis at det er en spesiell bekymring, men fordi det er behov for mer kunnskap, eller for å avdekke om det er nye problemstillinger som har dukket opp siden forrige kartlegging.

I 2020 er det sluttført en kartlegging om målinger ved hjelp av drikke­dispensere som benyttes på serverings­steder og lignende. Erfaringene så langt gir ikke grunn til å tro at det er spesielle utfordringer på området. Kunnskap fra kartleggingen vil bli benyttet i 2021 for å vurdere om det er behov for endringer i regelverk.

Videre er det påstartet en kartlegging av bruk av lengdemålingsin­strumenter som benyttes til forskjellige formål. Dette kan være f eks måling av treverk, og målesystemer for å bestemme fergetakster. Det er også påstartet en kartlegging om målinger som benyttes i forbindelse med avfallshåndtering og gjenvinning. Disse kartleggingene skal sluttføres i 2021.

Oversikt over feilsituasjonen på bakgrunn av gjennomførte tilsyn og egen risikovurdering

Justervesenet gjennomfører tilsyn med måleredskaper, tilsyn med fremstilling av nettoinnhold i ferdigpakninger og tilsyn med internkontrollsystem hos aktører hvor det er fattet vedtak om krav til internkontroll. Tabellen under omfatter alle disse typene tilsynsobjekter. Tilsyn med måleredskaper utgjør imidlertid en overvekt, hele 97 % av tilsynsobjektene er måleredskaper.

År	2019	2020
Samlet antall vurderinger eller kontroller som er utført	13 747	7997
Samlet antall registrerte avvik, satt sammen av	2099 (15 %)	1367 (17 %)
– feil som påvirker måleverdien	1170	1001
– administrative feil	929	366
Avvik som medførte reaksjon	1521 (11 %)	956 (12 %)

Det er ikke på bakgrunn av feilregistreringer alene grunnlag for å trekke konklusjoner om utvikling i feilsituasjonen, annet enn å konkludere med at det ikke er registrert vesentlige endringer. I enkelte bransjer har det som følge av Covid-19 vært mer krevende å få gjennomført tilsyn enn hos andre, og utvalgene er dermed heller ikke direkte sammenlignbare.

Et par områder er likevel verdt nærmere omtale:

Taksametre

Ny regulering i drosjebransjen gjør at nye aktører kommer til. Dette medfører høyere risiko for feil som skyldes at aktørene ikke kjenner regelverket godt nok. Samtidig ble tilsynet i 2020 sterkt redusert grunnet smittevernskrav. Justervesenet har i denne sammenheng også tatt hensyn til at bransjen er særlig rammet av den pågående pandemien. Justervesenet vurderer at det nå er høyere risiko enn tidligere for at det er utfordringer og problemområder som ikke er fanget opp. Vi har derfor vært i tett dialog med leverandører av

taksameter for å sikre bevissthet og for å bidra til at nye taksametersystem som kommer på markedet oppfyller krav og vi vil gjennomføre tilsyn så snart situasjonen tillater det.

Tilsyn med fremstilling av ferdigpakninger

Gode rutiner for fylling og hyppige stikkprøvekontroller er helt essensielt for å etterleve ferdigpakkeforskriften som alle produsenter av slike pakninger må forholde seg til. Kravet er ikke at innholdet skal være 100 % nøyaktig i absolutt alle ferdigpakninger, men gjennomsnittet i et parti skal ikke være under det som står påført pakningen. Videre skal alle pakninger inneholde mer enn en minsteverdi som er angitt i regelverket.

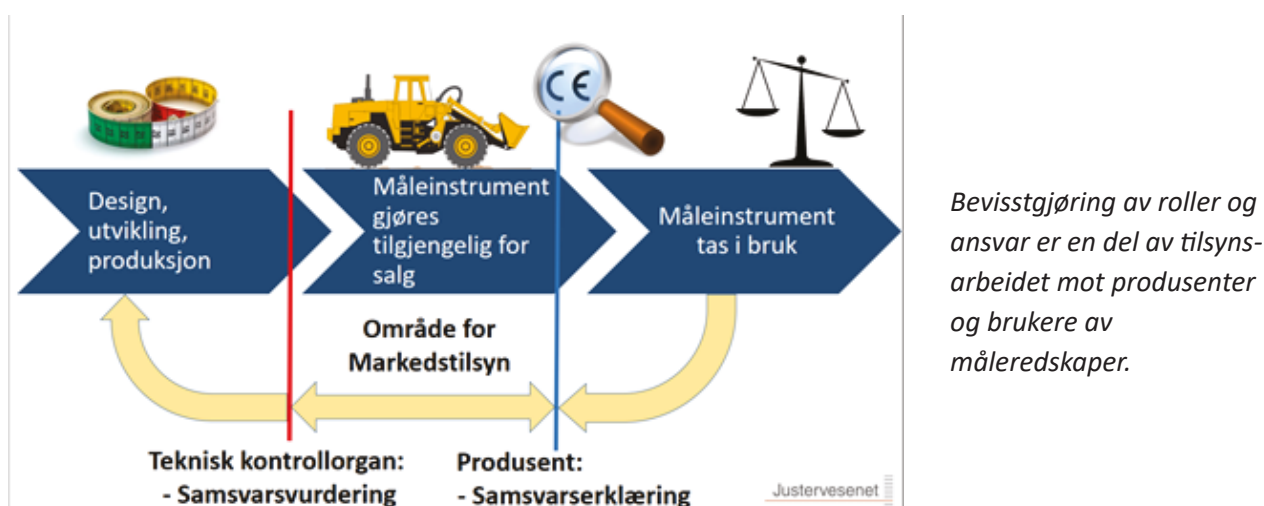
I handleposen finnes det produkter som er pakket i Norge og produkter som er importert. Justervesenets tilsyn bidrar til at konkurransevilkårene er like for aktører, og at forbrukere har tillit til at mengden av innholdet i pakningene tilsvarer det som oppgis på pakken.

Ferdigpakkede kjøttvarer omsettes for store verdier, og vi har også i 2020 sett eksempler på at det hos enkelte aktører er observert vesentlige avvik. Justervesenet har da reagert tydelig på dette. Generelt er det ikke store utfordringer og de fleste aktørene følger regelverket. Siden enkeltaktører kan utgjøre en stor andel av omsetningen er dette et område som følges tett opp.

Markedstilsyn

Markedstilsyn innebærer tilsyn med produkter som omfattes av harmoniserte krav i relevante EU-direktiv og som gjelder når produktet selges. Tilsynet retter seg mot produsent eller leverandør av produktet. Imidlertid initieres markedstilsyn ofte av funn i tilsynet med måleredskaper som brukes. Der det avdekkes avvik opprettes det dialog med den som omsetter måleredskapet med formål å bringe forholdet i orden. I enkelte tilfeller vil sanksjoner mot leverandør eller produsent være aktuelt.

Markedstilsyn blir utført gjennom feltforsøk og inspeksjon av måleinstrumenter. Det er også utført markedstilsyn i forbindelse med inspeksjon ved bruk, under Justervesenets vanlige tilsyn.

To av markedstilsynssakene som ble åpnet på grunnlag av tilsynsaktiviteter ble avsluttet ved at produsentene har gjort forbedringer uten at det har blitt fattet formelle vedtak, eller ved formidling av teknisk dokumentasjon fra produsenter og teknisk kontrollorgan.

I to tilfeller ble samarbeid over landegrensene initiert gjennom dialog med tyske og tsjekkiske markedsovervåkingsmyndigheter. Begge sakene ble avklart i samarbeid med de andre landenes markedstilsynsmyndigheter. I 2019-2020 gjennomførte Justervesenet også et spesifikt markedstilsyn med vannmålere, og delte resultater med den administrative samarbeidsgruppen som er nedsatt i regi av EU-kommisjonen. Dette prosjektet var nyttig og ga verdifull kunnskap for de markedstilsynsmyndighetene som deltok. Prosjektet demonstrerte hvordan koordinerte tiltak kan organiseres i et europeisk markedstilsynssystem med godt resultat.

Justervesenet har i 2020 etablert en markedstilsynsgruppe internt i Justervesenet for videre oppfølging av dette arbeidet.

Laboratorievirksomheten

Justervesenets arbeid med nasjonale normaler, forskning og måletekniske tjenester skal føre til at målinger utført i næringslivet, forskningsinstitusjoner og forvaltningen, er sporbare og tilstrekkelig nøyaktige, både i nasjonal og internasjonal sammenheng

Internasjonale avtaler sikrer gjensidig aksept av målinger

Justervesenet er etter Lov om målenheter, målinger og normaltid ansvarlig for å utvikle og vedlikeholde norske nasjonale normaler for SI-systemet. Nasjonale normaler er referanser for målinger på det høyeste nøyaktighetsnivået i landet, og skal være i samsvar med det internasjonale SI-systemet.

Nasjonale normaler er en essensiell del av kvalitetsinfrastrukturen i Norge, som i alle andre industrialiserte land, og legger grunnlaget for at målinger, tester og sertifiseringer i alle deler av næringslivet kan utføres med fullverdig nasjonal og internasjonal aksept. Aktiviteten er sterkt internasjonalt forankret, og inkluderer oppfølging av norsk medlemskap i den globale Meterkonvensjonen og andre avtaler og forpliktelser, særlig på europeisk nivå. Justervesenet legger ned et stort arbeid med å oppfylle kravene i Meterkonvensjonens avtale om gjensidig aksept av nasjonale normaler og tjenester i nasjonale laboratorier verden over. Avtalen krever at deltakende institutter har et dokumentert kvalitetssystem, at de deltar jevnlig i sammenlikningsmålinger og at beste måleevner publiseres i Meterkonvensjonens database.

Justervesenet samarbeider med de utpekte referanseinstituttene Direktoratet for strålevern og atom-sikkerhet, Norsk institutt for luftforskning og Norsk institutt for vannforskning. Samarbeidet er regulert gjennom egne avtaler, og omfatter også krav til kvalitetssikring i Meterkonvensjonens MRA-avtale. I 2020 har Justervesenet og de utpekte instituttene rapportert om sine kvalitetssystemer til EURAMETs komite for kvalitet, og fått disse godkjent.

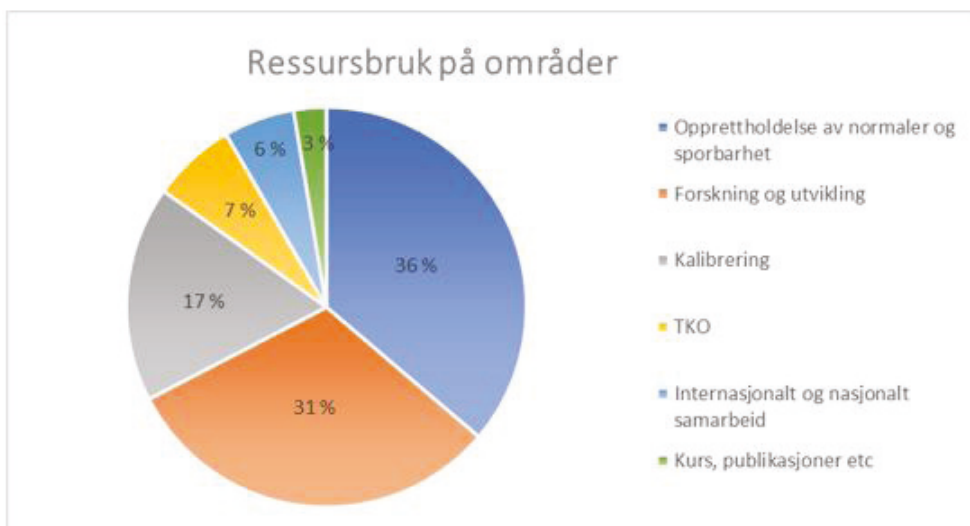
I 2020 har Justervesenet blant annet deltatt i en sammenlikning innenfor fuktighetsmåling og er i avslutningsfasen med en sammenlikning innenfor elektrisk energi, og har deltatt i sammenlikning for edelmetallanalyse under Hallmarkingkonvensjonen. Noen planlagte sammenlikninger har blitt noe utsatt/forsinket på grunn av Covid-19.

For å opprettholde og utvikle en høy kompetanse innenfor måleteknikk og for å utnytte de unike laboratoriefasilitetene, er det naturlig og nødvendig å satse på forskning og utvikling. Måleteknikken er i en stadig utvikling, og Justervesenet har som mål at forskningen skal komme til nytte i eksisterende og nye tjenester. Forskningen gir økt kompetanse til nytte for våre kunder og samarbeidspartnere, og bidrar til innovasjon i næringslivet.

28 ansatte, tilsvarende 26 årsverk, jobbet på Nasjonalt laboratorium i 2020. Reduksjon i driftskostnader skyldes hovedsaklig Covid-19, da det medførte redusert reise- og kursvirksomhet.

Laboratorievirksomheten	2019	2020
Antall utførte årsverk	26	26
Driftskostnader	43 946 385	41 704 918
Herav lønnskostnader	23 842 571	23 737 992

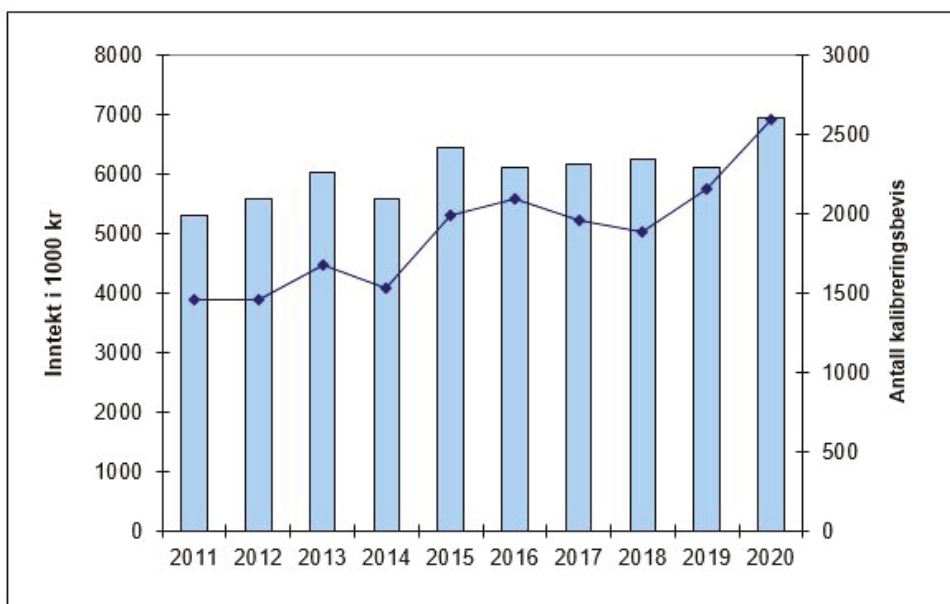
Avdelingen har flere oppgaver og diagrammet nedenfor viser ressursbruk i form av tid på de forskjellige områdene.

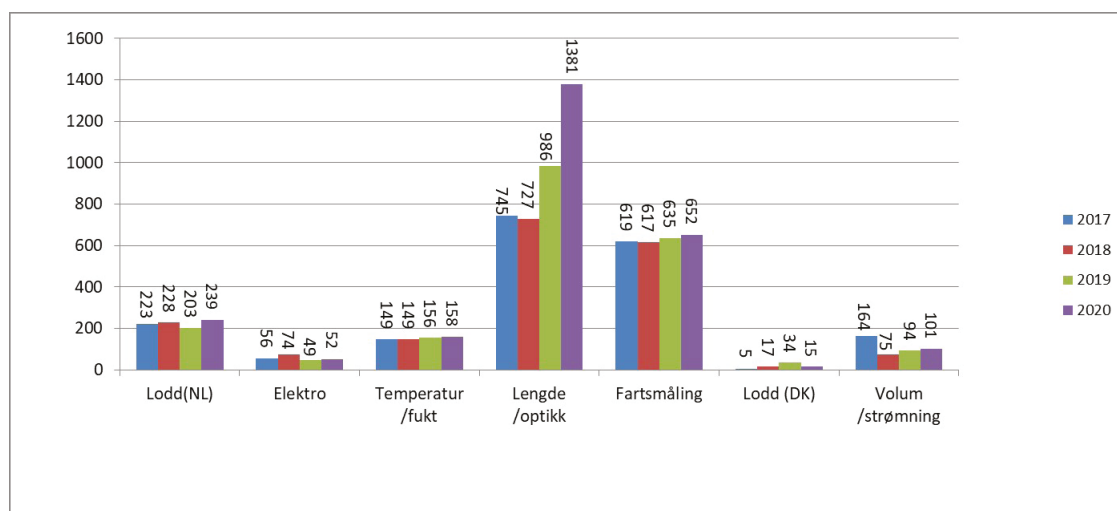
Kalibrerings- og måletjenester

Det økonomiske omfanget av kalibreringstjenestene var på 6,934 mill. kroner i 2020, jamført med 6,105 mill. kroner i 2019, en vekst på 13,5 %. Tallet på kalibreringsbevis var 2598 i 2020, jamført med 2157 i 2019, en økning på 20 %.

Vi ser et stabilt eller svakt stigende omfang innenfor de fleste områder, bortsett fra området «lengde/optikk», der vi ser en fortsatt sterk økning. Dette skyldes flere oppdrag på måleutstyr som benyttes innenfor periodisk kjøretøykontroll.

Figuren viser utvikling i antall kalibreringsbevis (linje) og inntekter fra kalibreringstjenester (søyler) de siste 10 årene.

Figuren viser omfanget av kalibreringsoppdrag i Justervesenet de siste 4 årene.

I 2020 er det ikke gjort vesentlige endringer i Justervesenets kalibreringstilbud. Omfanget av oppdrag tyder på at innretningen av tjenestene er relativt god. Vi har også jevnlige tilbakemeldinger fra kundene og generelt er de godt tilfreds med tjenestene. Vi mottar også enkelte henvendelser om tjenester vi ikke dekker, og kanalisere da disse til akkrediterte kalibreringslaboratorier eller nasjonale laboratorier i andre land dersom slike tilbud finnes. Justervesenets engasjerer seg mer innenfor måling av gass generelt og hydrogen spesielt, blant annet som deltakere i flere forskningsprosjekter.

Hydrogen er identifisert som en viktig energikilde og energibærer i framtida, både på nasjonalt og internasjonalt nivå. Hydrogen vil bidra til oppfylging av bærekraftsmålet om ren energi for alle, og vil bli en viktig næring framover. Som et ledd i dette engasjementet vil vi fra 2021 og videre etablere måleevne for gassmåling, slik at vi skal kunne tilby tjenester og bidra i prosjekter og samarbeid med næringslivet. Videre er vi gjennom ett forskningsprosjekt også i ferd med å etablere måleevne for måling av tetthet i væsker, en parameter som er sentral i mange bransjer. Vi vil etablere måleevne også for densitet i 2021.

Tjenester som Teknisk Kontrollorgan

Justervesenet er utpekt av Nærings- og fiskeridepartementet til å være Teknisk kontrollorgan for Måle-instrumentdirektivet 2014/32/EU (MID) og Direktivet for ikke-automatiske vekter 2014/31/EU (NAWID). Disse to direktivene er implementert i norsk lovgivning i 2007.01.26 *Lov om målenheter, måling og normaltid* og i *Forskrift 2007.12.20 om målenheter og måling*. I tillegg finnes det en del instrumentspesifikke forskrifter.

Tabellen viser omfang av TKO-oppdrag for MID og NAWID-direktivene modul B og G:

	Nye søknader i 2018	Behandlede søknader i 2018	Nye søknader i 2019	Behandlede søknader i 2019	Nye søknader i 2020	Behandlede søknader i 2020
MID modul B	7	3	1	2	3	2
MID modul G	20	22	22	17	14	13
NAWID	0	0	2	0	0	1
Andre	3	3	0	1	0	0
SUM	30	28	25	20	17	16

Linjen «Andre» er en godkjenning av en komponent med software som ikke er et MID eller NAWID-sertifikat, men godkjenningen kan benyttes som dokumentasjon/underlag i MID og NAWID-sertifikater.

I tillegg til oppdragene vist over har Justervesenet 1 kunde med modul D godkjenning «Samsvar med type basert på kvalitetssikring av produksjonsprosessen» (en for NAWID). Denne følges opp årlig. Det har ikke vært noen avslag, begrensning, midlertidig opphevelse og forbud mot omsetning av sertifikat for modul B og G.

Tabellen viser omfang av TKO-oppdrag for MID og NAWID-direktivene modul F:

	Oppdrag 2018	Oppdrag 2019	Oppdrag 2020
MID modul F	273	184	160
NAWID modul F	579	411	173
SUM modul F	852	595	333

Det er registrert at 24 modul F-oppdrag endte med at måleinstrument ikke ble godkjent. Mange av disse er rettet og verifisert som ok på et senere tidspunkt.

Henvendelser fra markedsovervåkningsmyndighetene

Justervesenet har ikke mottatt noen henvendelser fra Norske markedstilsynsmyndigheter angående samsvarsvurderingsaktiviteter. Det skal nevnes at det er Justervesenet som er markedstilsyn for MID og NAWID i Norge og det betyr at markedstilsynet selv har tilgang til opplysninger i Justervesenet sitt interne arkiv. Justervesenet har ikke mottatt noen henvendelser fra utenlandske markedstilsyn.

Underleverandører

Justervesenet har benyttet testrapporter og sertifikater fra andre Tekniske kontrollorgan i Europa som underlag for sin samsvarsvurdering og sertifisering. Justervesenet har også benyttet kalibreringssertifikater fra underleverandører som enten er akkrediterte laboratorier eller som oppfyller kravene til denne type tjenester på annen måte (EN 17025). Alle underleverandører må oppfylle kravene som er gitt i Justervesenet sitt kvalitetssystem.

Spesielle hendelser og aktiviteter 2020

Sertifiseringsaktiviteten har vært preget av at pandemien har gjort det vanskelig å få utført oppdrag ute i lokalene/fasilitetene til brukere av måleinstrumenter. Det har medført at mange søknader om samsvarsvurdering har blitt satt på vent. Søkerne er holdt godt informert om dette.

Justervesenet har likevel påtatt seg oppdrag i de tilfeller det har vært spesielt viktig å få utført samsvarsvurdering. I slike tilfeller har smitterisiko vært grundig vurdert av Justervesenet i samarbeid med oppdragsgiver/søker og bruker, og strenge smitteverntiltak er gjennomført.

I november 2020 hadde Justervesenet revisjonsbesøk fra Norsk akkreditering. Det ble registrert elleve avvik. Alle er avvikene er lukket og Norsk akkreditering har anbefalt videre akkreditering.

Antall nye søknader og ferdigstilte sertifikater modul B-G var litt lavere i 2020 enn i 2019. Også antall modul F oppdrag har blitt lavere sammenlignet med 2019. Dette skyldes til en viss grad den pågående pandemien. Vi antar at nedgangen i modul F oppdrag også skyldes at flere produsenter bruker modul D samsvarsvurdering, dvs at de selv er godkjent til å utføre sertifisering tilsvarende modul F.

Justervesenets deltakelse i forskningsprosjekter

Laboratoriet har fortsatt et stigende engasjement i forskningsprosjekt og rådgivningsoppdrag. Her er en oversikt over Justervesenets engasjement i EMPIR-prosjekter i 2020:

«LNGIII» om måling av flytende naturgass. Dette er en videreføring av 2 tidligere EMRP-prosjekter på det samme fagområdet. (September 2017 til september 2020).

«MetroHyVe» om måling av hydrogen som drivstoff i kjøretøy. IFE og SINTEF deltar i tillegg til Justervesenet. (Juni 2017 til juni 2020).

«ADVENT» om måling av energisparing i framtidig elektronikk. (September 2017 til september 2020).

«EMPRESS II» om industriell temperaturmåling. Elkem Solar i Kristiansand deltar også sammen med Justervesenet. (Mai 2018 til november 2021).

«MeterEMI» om undersøkelser av elektriske energimåleres følsomhet for elektromagnetiske forstyrrelser. (Mai 2018 til mai 2021).

«RhoLiq» om utvikling av kapasitet for måling av tetthet av væsker. (Mai 2018 til november 2021).

«DIG-AC» om videreutvikling av metoder for måling av elektrisk vekselspanning og strøm. (Juni 2018 til mai 2022).

«Chipscale » om utvikling av optiske detektorer. Prosjektet koordineres av Justervesenet v/Jarle Gran. Dette er det første norsk-koordinerte prosjektet under EMPIR. I tillegg til Justervesenet deltar også SINTEF, IFE og USN. (Juni 2019 til desember 2022).

Et samarbeid ledet av Justervesenet med SINTEF, IFE og USN som hovedsamarbeidspartnere har utviklet en detektor som er svært nær en ideell fotodiode.

«MetForTC» om utvikling av metoder for temperaturmåling med termoelementer, særlig med vekt på å undersøke drift og inhomogeniteter. (Juni 2019 til desember 2022).

«QuantumPower» om kvantebaserte referanser for måling av elektrisk effekt, koordinert av Justervesenet v/Helge Malmbekk. (September 2020 – september 2023).

«MetroHyVe2» om måling av hydrogen ved høyt trykk, i tungtransport, skipsfart mv. (September 2020 – september 2023).

I tillegg til Justervesenets engasjement i EMPIR, deltok også NILU i tre prosjekter knyttet til luftforskning. To av disse varte fra juni 2017 til juni 2020, og ett nytt startet i September 2020. Normal varighet på prosjekter er tre år, men som det framgår av listen over, har enkelte prosjekter fått en forlenget varighet. Dette er for å ta hensyn til utfordringer i gjennomføring av prosjektene på grunn av Covid-19. I Justervesenet har det ikke vært store endringer i gjennomføring av våre deler av prosjektene, bortsett fra aktiviteter som inkluderer reising og feltarbeid. Hos flere av våre samarbeidspartnere i andre land har det derimot vært større konsekvenser.

En av Justervesenets ansatte har tilbrakt tre måneder i løpet av 2020 hos det nasjonale metrologiinstituttet i Nederland, VSL, for å delta i et EMPIR-prosjektet kalt TrafoLOSS. Dette er støttet av en stipendordning for mobilitet av forskere, under EMPIR. Prosjektet omfatter utvikling av metoder for å redusere usikkerhetene i komponenter som skalerer strøm og spenning ned til målbare størrelser for måling av elektrisk effekt. Planen var at dette oppholdet skulle vare noe lenger, men ble forkortet på grunn av Covid-19 pandemien. Deler av dette kan kanskje gjennomføres senere i 2021.

EMPIR-programmet hadde sin siste utlysning i 2020. Hovedfokus for utlysningen var:

- utvikling av måleteknikk for industriell anvendelse
- utvikling av fundamental måleteknikk
- utvikling av metrologinettverk i Europa
- måleteknisk forskning for standardisering
- oppbygging av metrologikapasitet i nye medlemsland

Justervesenet holdt de utpekte instituttene og andre interessenter fra andre institutter, universiteter og industribedrifter tett orientert i forbindelse med utlysingen. Justervesenet deltok i syv prosjektsøknader. De utpekte instituttene deltok ikke i noen av søknadene. To av søknadene Justervesenet deltok i ble godkjent. Det ene prosjektet omfatter utvikling av måleteknikk for strømning av hydrogengass. Dette passer svært godt inn i vår eksisterende aktivitet knyttet til gassmåling generelt og hydrogen spesielt. Det andre prosjektet omfatter ny teknologi innenfor fotonikk, med fokus på enkelt-fotonteknologi, som er et område med store anvendelsesmuligheter.

EURAMET har fortsatt arbeidet med å få etablert et nytt metrologiforskningsprogram for perioden 2021 – 2027. Fra juni 2018 til juni 2021 er avd.dir. Hans Arne Frøystein fra Justervesenet leder av EURAMET, og oppgaven med utvikling av nytt program har vært høyt prioritert. Dette arbeidet har foregått i tett samarbeid med Europakommisjonen. Videre er det etablert god kontakt med Europaparlamentet i løpet av de siste årene. Programmet, som kalles «European Partnership on Metrology» ble publisert av Kommisjonen i juni 2020, sammen med en rekke andre partnerskap som alle vil bli lansert under det nye forskningsprogrammet Horisont Europa. Viktige elementer i det nye partnerskapet er en målsetting om at det europeiske metrologisamarbeidet skal utvikles til å være verdensledende, og at samarbeid og integrasjon styrkes slik at instituttene i samarbeid kan bidra til løsning av utfordringer blant annet knyttet til innovasjon, grønt skifte, digitalisering, standardisering og gode reguleringer. Videre legges vekt på utvikling av «European Metrology Networks», som er etablert under EURAMET, og som har

fokus på samarbeid for å bidra til bestemte europeiske interessentgrupper. Justervesenet har engasjert seg i flere av disse, blant annet «Quantum Technologies», «Smart Electricity Grids», «Energy gases», «Climate and Ocean Observation» og «Smart Specialisation in Northern Europe». Det er forventet at nettverkene skal bli en viktig del av den framtidige metrologiinfrastrukturen i Europa.

Norsk deltakelse i Horisont Europa og partnerskapene ligger til Kunnskapsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet. Justervesenet har blitt invitert inn i det arbeidet som pågår for å forberede norsk deltakelse, og har hatt svært god nytte av samarbeidet. Høsten 2020 har Kunnskapsdepartementet gitt sin foreløpige støtte til deltakelse i flere partnerskap, blant annet metrologipartnerskapet. Metrologipartnerskapet vil bli etablert under EU-traktatens Artikkel 185, som krever en fellesbeslutning i EUs ministerråd og Europaparlamentet. Endelig bekreftelse på deltakelse vil måtte komme når budsjett og lovtekst for fellesbeslutningen er klarlagt, sannsynligvis i første halvår 2021. Justervesenet har holdt Nærings- og fiskeridepartementet tett orientert om utviklingen, både i den vanlige styringsdialogen og i det samarbeidet som departementets FI-avdeling har koordinert.

Deltakelse i programmene fra eksterne miljøer i industri, forskning og academia er viktig å styrke, og Justervesenet vil intensivere vårt arbeid med å sikre god deltakelse i partnerskapet. Vi har overfor Forskningsrådet luftet muligheten for å ta initiativ for å stimulere til deltakelse fra de eksterne miljøene og vil fortsette denne dialogen i 2021.

I 2020 har Justervesenet arbeidet videre med Statnett for å etablere ett nytt prosjekt for å følge opp tidligere prosjekter for utvikling av løsninger for sporbar og sikker tidsmåling i kraftsektoren. Prosjektet er ventet å starte opp i første halvdel av 2021.

Justervesenet har også fått tilslag på et prosjekt i det Europeiske ACTPHAST4R-programmet. Dette omfatter utvikling av prototyper for optisk integrerte kretser og er basert på vårt arbeid i EMPIR-prosjektet Chipscale. Dette er viktig for å kunne bringe ny teknologi inn i anvendelser og bidra til innovasjon.

Kurs og seminarer arrangert av Justervesenet:

Bedriftsinternt kurs i beregning av måleusikkerhet, Nemko, Lysaker, 28. oktober, 10 deltagere.

Bedriftsintern workshop om krav til sporbare målinger for kalibrerings- og prøvingslaboratorier, nettbasert, Norsk Akkreditering, 16. november, 16 deltagere.

Publikasjoner, konferansebidrag og foredrag:

Åge Andreas Falnes Olsen, Karsten Opel and Kristjan Tammik, **EURAMET-T.K9.1 bilateral comparison of ITS-90 SPRT calibration from the Hg TP to Zn FP**, *Metrologia*, Volume 57, Number 1A, <https://doi.org/10.1088/0026-1394/57/1A/03001>

Kolevatov, I., Karlsen, B., Ellingsberg, K. B., Sørdsdal, T., & Malmbekk, H. (2020, August). **In-circuit current measurements with a frequency above 1 MHz: a shunt based on active components**. In *2020 Conference on Precision Electromagnetic Measurements (CPEM)* (pp. 1-2). IEEE.

Karlsen, B., Bardalen, E., Nissilä, J., Fordell, T., Kieler, O., Palafox, L., Malmbekk, H, ... & Ohlckers, P. (2020, August). **High-Speed Pulsation of a Cryogenically Operable Bipolar Photodiode Module for the Josephson Arbitrary Waveform Synthesizer**. In *2020 Conference on Precision Electromagnetic Measurements (CPEM)* (pp. 1-2). IEEE. <https://doi.org/10.1109/CPEM49742.2020.9191751>

Herick, J., Palafox, L., Bardalen, E., Bauer, S., Behr, R., Karlsen, B., ... & Malmbekk, H. (2020, August). **Realization of an Opto-Electronic Bias for Pulse-Driven Josephson Voltage Standards at PTB**. In *2020 Conference on Precision Electromagnetic Measurements (CPEM)* (pp. 1-2). IEEE.

Reuvekamp, P. G., Malmbekk, H., Ireland, J., Breakenridge, E., & Williams, J. M. (2020, August). **Software-assisted phase locking technique for Programmable Josephson Voltage Standard**. In *2020 Conference on Precision Electromagnetic Measurements (CPEM)* (pp. 1-2). IEEE.

Nissila, J., Fordell, T., Kohopaa, K., Mykkanen, E., Immonen, P., Jabradaghi, R. N., Karlsen, B., ... & Kempainen, A. (2020). **Driving a low critical current Josephson junction array with a mode-locked laser**. *arXiv preprint arXiv:2009.12352*.

Sigrid Rønneberg, Senbo Xiao, Jianying He, Zhiliang Zhang. **Nanoscale Correlations of Ice Adhesion Strength and Water Contact Angle**. *Coatings*, volume 10, number 4, article 379. <https://doi.org/10.3390/coatings10040379>

S. Alisic, B. Gutfeldt, F. Beaudoux, M. Bezjak, M. Coenegrachts, S. Davidson, G. Grgić, R. Hanrahan, J. L. W. A. van Geel, S. Kacmaz, B. Mangutova-Stoilkovska, M. Miteva, G. Navrozidis, P. T. Neuvonen, L. Nielsen, M. Ojanen-Saloranta, D. Pantić, A. Pärn, G. F. Popa, L. Snopko, I. Spohr, P. Conceição, M. Stock, Cs. Vámosy, C. Wüthrich, T. Žandarova, Z. Zelenka, J. Zůda and Saud M. AlQarni, **Final report on EURAMET comparison on 1 kg stainless steel mass standards**, *Metrologia*, Volume 57, Number 1A, <https://doi.org/10.1088/0026-1394/57/1A/07011>

M. de Huu, M. Tschannen, H. Bissig, P. Stadelmann, O. Büker, M. MacDonald, R. Maury, **P.T. Neuvonen**, H.T. Petter, K. Rasmussen, **Design of gravimetric primary standards for field-testing of hydrogen refuelling stations**, Flow Measurement and Instrumentation, Volume 73, 101747, <https://doi.org/10.1016/j.flowmeasinst.2020.101747>

Steven van den Berg¹, Paul Dekker¹, Subrena Harris², Teresa Goodman², Marek Šmíd³, Grzegorz Szajna⁴, **Jarle Gran**⁵, Anne Andersson⁶, Stefan Källberg⁶, Özcan BAZKIR⁷, **Key comparison EURAMET.PR-K2.a.2011—spectral responsivity in the range of 900 nm to 1600 nm**, 2020 Metrologia 57 02003, <https://doi.org/10.1088/0026-1394/57/1A/02003>

Per-Olof A. Borrebæk, **Sigrid Rønneberg**, Bjørn Petter Jelle, Alex Klein-Paste, Zhiliang Zhang & Jianying He (2020) **A framework for classification of snow- and icephobicity**, Journal of Adhesion Science and Technology, DOI: 10.1080/01694243.2020.1834286 <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01694243.2020.1834286?journalCode=tast20>

Rønneberg, S., Laforte, C., He, J. and Zhang, Z. (2020). **Comparison of Icephobic Materials through Interlaboratory Studies**. In *Ice Adhesion* (eds K. Mittal and C.-H. Choi). <https://doi.org/10.1002/9781119640523.ch10>

Hans Arne Frøystein, “European Metrology Networks», European Energy Gas Workshop, 22. januar 2020, NPL, Teddington, UK, ca. 70 deltakere.

Hans Arne Frøystein, «Advanced metrology research for industrial innovation and societal challenges”, World Metrology Day Virtual Conference, Big Science Sweden/RISE, 20. mai 2020. Ca. 80 deltakere.

Hans Arne Frøystein, “How metrology helps accelerate the green transition towards a climate-neutral economy”, How R&I can accelerate the green transition towards a climate-neutral economy? K4I, i samarbeid med MEP Maria da Graça Carvalho og Sirpa Pietikainen, nettbasert 11. juni 2020. Ca. 100 deltakere.

Bjørnar Karlsen, «High-Speed Pulsation of a Cryogenically Operable Bipolar Photodiode Module for the Josephson Arbitrary Waveform Synthesizer. 2020 Conference on Precision Electromagnetic Measurements (CPEM), august 2020. Digital konferanse med ca. 500-1000 deltagere.

Iliia Kolevatov, “In-circuit current measurements with a frequency above 1 MHz: a shunt based on active components.” 2020 Conference on Precision Electromagnetic Measurements (CPEM), august 2020. Digital konferanse med ca. 500-1000 deltagere.

Marit Ulset Nordsveen, “Electrical measurement capabilities of the cryogenic dual-mode optical power detector.” 2020 Conference on Precision Electromagnetic Measurements (CPEM), august 2020. Digital konferanse med ca. 500-1000 deltagere.

Hans Arne Frøystein, «EURAMET and its proposed Metrology Partnership”, virtuell workshop med European Open Science Cloud, 11. september 2020. 6 deltakere.

Sigrid Rønneberg, «Måling av hydrogen», Hydrogen som energibærer – webinar organisert av Tekna – Teknisk naturvitenskapelig forening, 16 september 2020. Digitalt, direkte foredrag. Ca. 300 deltakere.
<https://www.tekna.no/kursarkiv/hydrogen-som-energibarer-40270/#om-kurset>

Jarle Gran, «Alternative Calibration Methods of Radiometric Detectors», Meeting on Characterisation and Radiometric Calibration for Remote Sensing, CALCON – organisert av Space Dynamics Laboratory, Logan, UT, USA. 22. september 2020. Digitalt, direkte foredrag. Ca. 90 deltakere.
<https://calcon.sdl.usu.edu/>

Hans Arne Frøystein, «A New EURAMET Strategy», EMN Chairs workshop, nettbasert, 14. oktober 2020. Ca. 30 deltakere.

Hans Arne Frøystein, «A European Partnership in Metrology», Clean Energy Transition workshop, nettbasert, 22. oktober 2020. Ca. 100 deltakere.

Harald Hauglin, «Traceable secure timing to IEC61850 digital substations – Operational experiences and lessons», International Timing and Sync Forum 2020. Digital konferanse, 5. november 2020. 15 minutter foredrag og deltakelse i live paneldiskusjon. Ca. 300 deltakere.
<https://itsf2020.executiveindustryevents.com/Event/Programme/programme.php>

Hans Arne Frøystein, «EURAMET Strategy 2030», EURAMET Research Council, nettbasert, 20. november 2020. Ca. 25 deltakere.

Hans Arne Frøystein, «EURAMET Strategy 2030», Delegates Workshop on EURAMET Strategy 2030, nettbasert, 11. desember 2020. Ca. 50 deltakere.

Ressursbruk

Nedenfor presenteres informasjon om Justervesenets rammer og ressursbruk for 2020, herunder kommentarer til nøkkeltallene fra del II. Flere kommentarer kan også leses under ledelseskomentaren i del VI, årsregnskapet.

Tildelinger

Justervesenets samlede utgiftstildeling for 2020 utgjorde kroner 144 078 000, jf. bevilgningsrapportering og note A. Bevilgningsregnskapet og note B for utgifter viser en merutgift på kroner 256 149 på post 01 og 21. Som tabell i del II viser så ble utnyttelsesgraden av bevilgningen (inkl. merinntekter) på 94,0 %.

Justervesenet hadde tildeling til større utstyrsanskaffelser og vedlikehold på post 45 på kroner 17 941 000. Her ble 7 878 572 brukt til investeringer og derav en overførbart bevilgning til neste år på kroner 10 062 428, jf. note B. Det ble i 2020 foretatt bestillinger av nytt utstyr tilsvarende bevilgningen, men som først blir levert i 2021, noe som gjenspeiles i overførbart beløp.

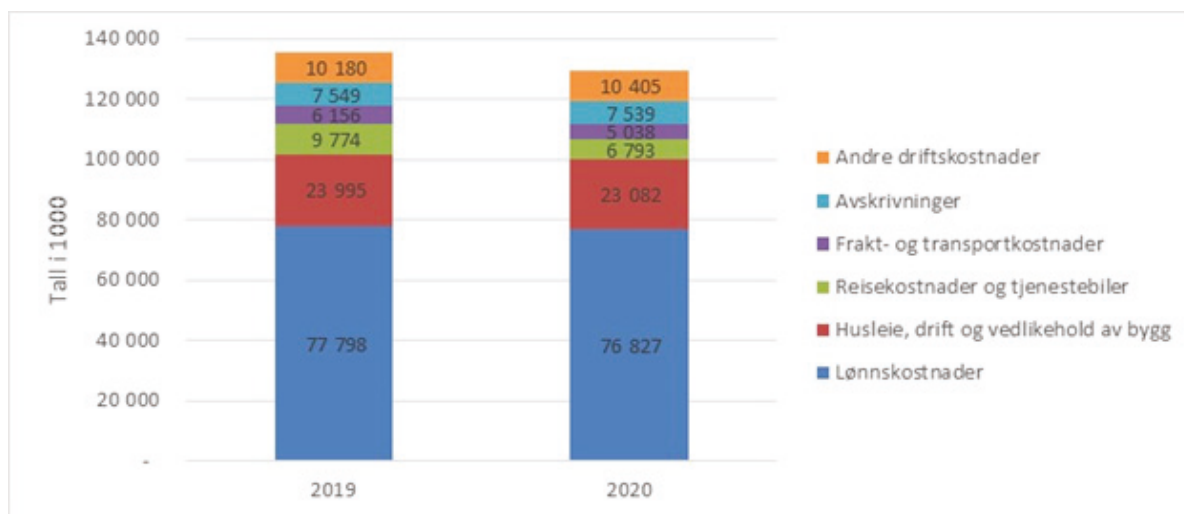
Inntektskravet for 2020 var samlet på kroner 94 980 000. Etaten fikk høsten 2020 justert inntektskravet for gebyrer og tjenester, da det pga. Covid-19 ble utført langt færre oppdrag enn planlagt for 2020. Forhold som større innbetalinger fra oppdrag utført tidligere år, økt faktureringsgrad for avgifter, samt noe mer fakturerbare timer for forskningsprosjektene bidro likevel samlet sett til merinntekter. Avregnet mot merutgiften kan kroner 6 119 000 overføres til neste år, jf. beregninger i note B.

Driftskostnader

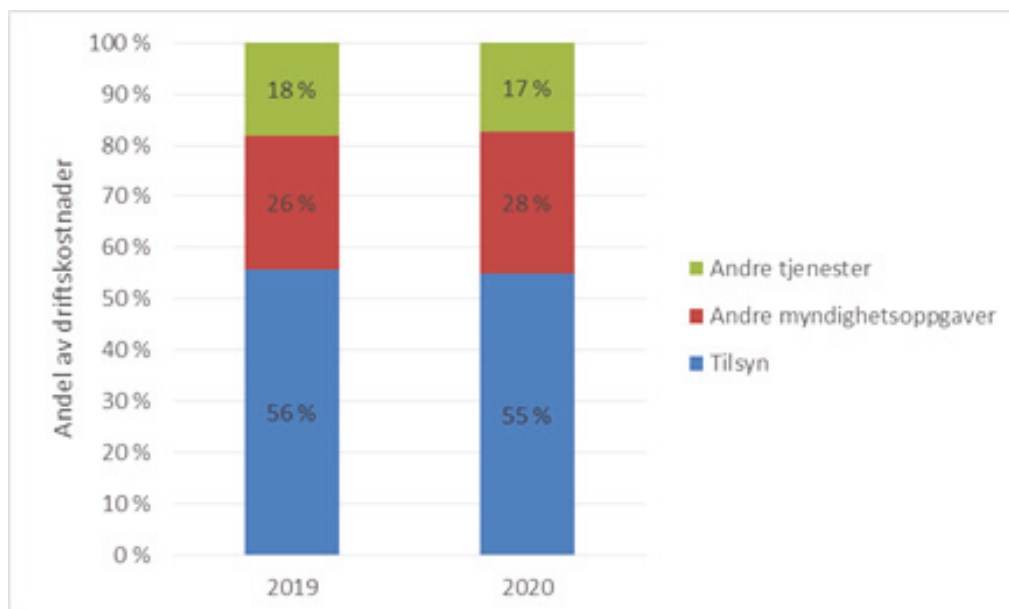
Driftskostnadene rapportert i resultatregnskapet var kroner 129 685 288. Driftskostnadene hadde en reduksjon på 4,3 % sammenlignet med 2019. Covid-19 påvirket slik at etaten på en del områder måtte redusere den stedlige aktiviteten sin, som igjen medførte reduserte reisekostnader. Lavere kostnader skyldes også lavere strømkostnader, og lavere lønnskostnader, da det ble tatt ut mer avspasering og ferie til gode. Figur 1 viser sammensetning av driftskostnadene for 2019 og 2020 på artsnivå. I 2020 utgjorde lønn og sosiale kostnader 59 % av totale driftskostnader, og kostnader til husleie, drift og vedlikehold av bygg utgjorde 18 %.

Figur 2 viser driftskostnader fordelt på virksomhetsoppgaver, tilsyn, andre myndighetsoppgaver og andre tjenester. For andre myndighetsoppgaver er ressursbruken knyttet til vedlikehold og opprettholdelse av normaler, deltakelse i internasjonale prosjekter (delfinansierte), forskning, nasjonalt og internasjonalt samarbeid, publikasjoner og foredrag. Andre tjenester omfatter kalibrerings-, TKO- og andre oppdrag. De totale kostnadene (inkl. administrasjon og felleskostnader) er hovedsakelig fordelt basert på timeforbruk som kan henføres til de forskjellige oppgavene.

Figur 1: Driftskostnader fordelt på art:

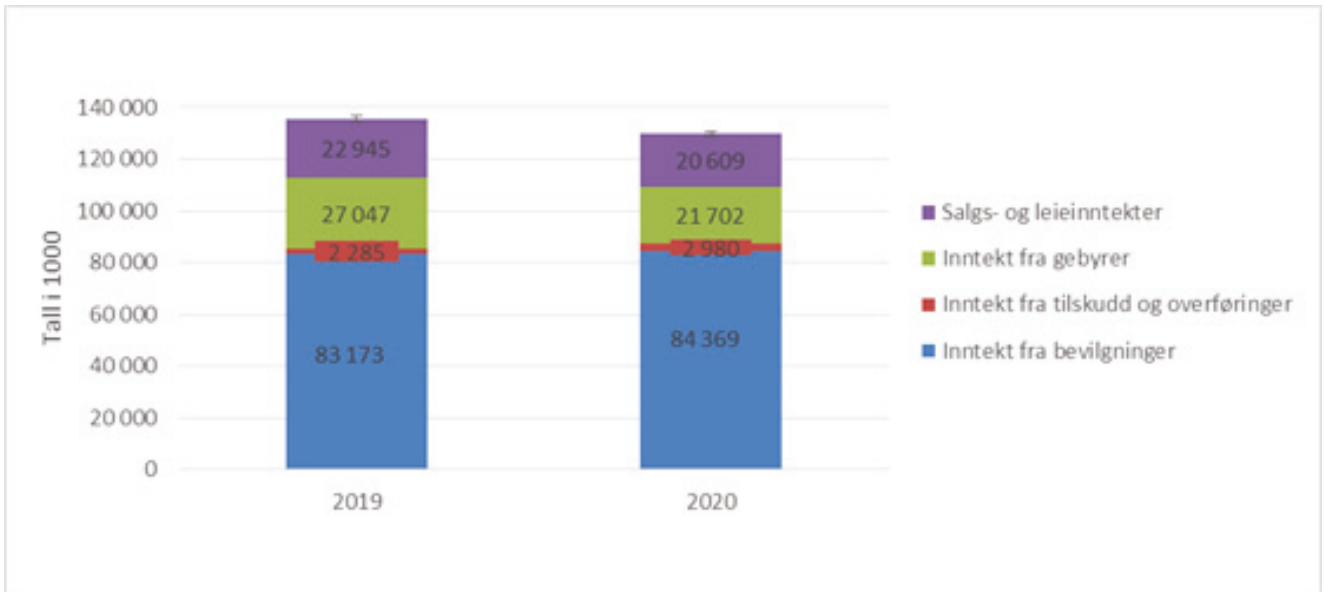

Figur 2: Driftskostnader fordelt på oppgaver:

Driftsinntekter

Driftsinntekter rapportert i resultatregnskapet var kroner 129 685 228. Lavere gebyr- og salgsinntekter enn i 2019 skyldes Covid-19, som gjorde at etaten måtte begrense sin aktivitet og således ikke kunne utføre de stedlige oppdragene. Figur 3 under viser fordelingen av driftsinntektene.

IV. Styring og kontroll av virksomheten

En overordnet vurdering av styring og kontroll

Justervesenet har gode systemer og rutiner for styring og kontroll, og dette ble også ivaretatt i 2020. Interne og eksterne kontrollaktiviteter gir oss kunnskapsgrunnlag for å videreutvikle styringen og forbedring av rutiner. Vi vil i det følgende utdype dette.

Sikring av kvalitet i prosedyrer og utført arbeid er viktig for å opprettholde tilliten til norske målinger. Justervesenet har siden 1999 vært del av en multilateral avtale om gjensidig aksept av kalibreringsbevis fra nasjonale metrologiinstitutter. Avtalen innebærer blant annet en forpliktelse om etterlevelse av gjeldende versjon av ISO-standard 17025, og Justervesenets kvalitetssystem tilfredsstiller denne. EURAMETs arbeidsgruppe TC-Q følger opp alle europeiske metrologiinstitutter som har undertegnet denne avtalen, for å kvalitetssikre måleevnen. Dette innebærer blant annet en årlig rapportering til EURAMET på etterlevelse av standarden, samt en presentasjon av kvalitetssystemet hvert femte år.

Justervesenet er akkreditert av Norsk Akkreditering som teknisk kontrollorgan for å kunne gjennomføre samsvarsvurderinger av utvalgte måleinstrumenter som skal på EU-markedet. Norsk Akkreditering utførte forrige revisjon av Justervesenet november 2020.

Kvalitetssystemet etterleves

Justervesenets kvalitetssystem har et omfattende planverk av prosedyrer som sikrer riktig gjennomføring av oppgaver, uavhengig av hvor i landet man befinner seg. Dokumenterte rutiner reduserer sjansen for feil, men avvik vil alltid oppstå. Justervesenet har et system for registrering av avvik der feil og forslag til forbedringer registreres, og dette danner grunnlag for oppdatering av prosedyrene. Justervesenet har jevnlig internrevisjoner som gir bekreftelser på det som fungerer, eller setter i gang forbedringsprosesser der dette vurderes hensiktsmessig. Hovedinntrykket fra ledelsens gjennomgang viser at kvalitetssystemet etterleves.

Regelmessige risikovurderinger

Måloppnåelse blir gjennomgått med en risikovurdering etter første kvartal og andre tertial. Dersom det oppstår vesentlige endringer eller hendelser, blir risiko vurdert langt oftere. Hele ledergruppen er involvert i arbeidet med vurdering av risiko og risikoreducerende tiltak. Økonomirapporter utarbeides og følges opp mot periodisert budsjett i ledergruppen hver måned. Kombinasjonen av risikovurderinger og tett økonomisk oppfølging gjør oss i stand til raskt å kunne iverksette tiltak og varsle Nærings- og fiskeridepartementet ved behov.

Strategi for 2021-2023

Justervesenet nye strategi for perioden 2021 – 2023 ble ferdigstilt i januar 2021. Som forrige strategi er den operasjonalisert i en utviklingsplan som skal oppdateres årlig. Implementering av utviklingsplanen følges opp kvartalsvis av etatens ledergruppe for å sikre fremdriften av de ulike tiltakene i planen.

Digitalisering/IKT

Året startet som normalt med oppstart av aktiviteter for fornyelse og videreutvikling av Justervesenets IKT-systemer. Når et nytt fagsystem tas i bruk vil man etter en tid se behov og muligheter som vil komme bruker til gode gjennom reduserte klikk og mer hensiktsmessige skjermbilder. Gjennom 2020 har vi gjort mange endringer ved samarbeid mellom interne og eksterne ressurser. Som følge av pandemien måtte vi dreie utviklingen litt, da vi opplevde at eksterne ressurser ble permittert. Vi fikk likevel publisert et nytt skjema på «Din Side» som kommer eksterne brukere til gode gjennom enklere rapportering og tilbakemelding til Justervesenet etter tilsyn. Det var også fokus på forbedring av de elektroniske dokumentene Justervesenet sender fra seg.

Utover vinteren/våren 2020 ble det fokus på digitale møter, og Justervesenet var godt rustet da vi allerede hadde implementert Skype for kommunikasjon og møter gjennom hele organisasjonen. Utfordringen var store elektroniske møter der det var behov for nyere og mer moderne løsninger som Teams og Zoom. Vi valgte Teams som foretrukne plattform og jobbet videre med den gjennom året. Når mange sitter mer eller mindre permanent på hjemmekontor tar det tid å tilpasse seg og IKT-gruppen opplevde økt etterspørsel for bistand fra de ansatte.

I løpet av året ble vi involvert i et felles statlig prosjekt: Deling av tilsynsdata, ledet av Arbeidstilsynet. Vi har gjennom året bidratt med både Juridisk og IKT-faglig bistand. Systemet har fått navnet Tilda, og Justervesenet vil bidra med data fra sitt eget fagsystem Metric.

Sikkerhet og beredskap

Årshjulet har styrt internkontrollarbeidet med IKT, og vi har gjennomført sjekk av midlertidige rettigheter i IKT-systemer, sjekk av tildelte adgangskort for tilgang til bygg, og oppdatert oversikt over informasjonstyper med tilhørende prosesser.

Risiko og sårbarhetsanalyse for IKT er gjennomgått og scenariet «Hendelse relatert til spredning av virus i interne IKT system» er oppdatert. Dette er et sannsynlig scenario med dagens risikobilde.

Vi oppdaterer sentrale system og PC-er fortløpende, og har i løpet av året også byttet ut PC-er med utdaterte operativsystem som ellers kan øke risikoen for virusangrep.

Våre medarbeidere blir regelmessig varslet internt om trusler i form av spam/phishing/virus e-post, og vi har i 2020 også deltatt i Nasjonal sikkerhetsmåned med kursing av de ansatte.

I stedet for å gjennomføre beredskapsøvelse i 2020, ble det besluttet å beskrive lærdommen fra pandemien. Det er foretatt risikovurderinger, kontinuitetsplanlegging, løpende informasjon og innført hensiktsmessige tiltak for virksomheten underveis. Ledergruppen har fungert som krisestab. Evaluering og erfaringer fra dette arbeidet gir et godt grunnlag for videre beredskapsarbeid og for oppdatering av planverk.

Inkluderingsdugnaden i staten

Slik setter vi inkluderingsdugnaden ut i livet

Gjennom 2020 fortsatte Justervesenet arbeidet for å innfri målet om at minimum fem prosent av nyansettelser i staten skal være personer med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en. Med få ansettelser per år har vi valgt å rapportere over en toårsperiode. Med en andel på over elleve prosent oppnådde vi femprosent målet fordelt på ansettelser i 2019 og 2020. Vi mener at nye rutiner, kompetanseheving og økt bevissthet på å vurdere søkere er blant tiltakene som har bidratt til at vi har nådd målet.

Andel nyansatte med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en

Antallet faste nyansettelser var fem i 2019 og fire i 2020, tilsammen ni nyansettelser over en toårsperiode. Det ble ansatt én person fra målgruppen for inkluderingsdugnaden i denne perioden.

Ansettelser	2019 og 2020
Nyansatte totalt	9
Nyansatte fra målgruppene	1
Andel nyansatte med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en	11,11 %

Tiltak for å styrke inkluderingen

Justervesenet har hatt økt fokus på å ivareta inkluderingsperspektivet i rekrutteringsprosessen i 2020. Vi har endret noe på utlysningstekstene, slik at de er mer inkluderende overfor målgruppen til inkluderingsdugnaden. Vi har endret rutine og prosedyre og økt bevissthet på hvordan vi vurderer søknader og CV-er i intervjusammenheng. Vi har strukturerte intervjuer og evne- og personlighetstester. Vi mener ansettelsesprosessen i sum sikrer likebehandling og sikrer at diskriminering på bakgrunn av for eksempel kjønn, alder, religion, etnisitet, legning, hull i CV eller nedsatt funksjonsevne osv. ikke skjer. Vi mener prosessen er et vellykket tiltak for å sikre likebehandling og at den best kvalifiserte ansettes i Justervesenet.

Utfordringer vi møter på i inkluderingen

Justervesenet opplever at kandidater i liten grad rapporterer hull i CV eller nedsatt funksjonsevne, og at dette da kan være vanskelig å oppdage. Flere søkere oppgir først dette ved intervju, og det kan virke som søkere kvier seg for å oppgi at de har hull i CV eller nedsatt funksjonsevne ved søknad. Det indikerer at Justervesenet må fortsette arbeidet for å skape tillit til at vi likebehandler søkere.

Tiltak Justervesenet skal fortsette å jobbe med fremover er å styrke kompetanse innen rekruttering gjennom e-læring og webinar om mangfoldsrekruttering via DFØ.

Lærlinger og praksiselev

Justervesenet har i samarbeid med OK Stat tatt inn lærling i IKT-servicefaget i 2020. Lærlingen deltar i opplæring og er samtidig en naturlig del av IKT-gruppa fra august 2020 og i to år fremover. Justervesenet har fra høsten 2020 tatt inn praksiselev fra videregående skole, der opplæring også er innenfor IKT-faget. Ordningen fortsetter ut skoleåret til våren 2021.

Stillinger, rekruttering, likestilling og ikke-diskriminering

Ved årsslutt var det totalt 101 ansatte med 100 i faste stillinger og 1 midlertidig ansatt. I snitt gjennom året har vi hatt 102 faste ansatte. Seks av de fast ansatte arbeider deltid. En ansatt hadde midlertidig reduksjon i stilling pga. omsorg for barn.

Ved årsslutt hadde tre av de fast ansatte permisjon. Syv av de fast ansatte er over 62 år. Ved utgangen av året var kvinneandelen 30 % totalt for Justervesenet (jf. Vedlegg 1, tilstandsrapportering – likestilling). Ved ett distriktskontor er kvinneandelen 33 %. Ledergruppa i Justervesenet i 2020 inklusiv direktør, har bestått av to kvinner og fire menn. Vedlegg 1 viser flere detaljer for 2019 og 2020. Det er 14 fast ansatte med innvandrerbakgrunn i Justervesenet.

Justervesenet skal arbeide aktivt med likestilling og ikke-diskriminering via aktivitets- og redegjørelsesplikten sammen med tillitsvalgte i løpet av 2021.

Kommunikasjon og media

Internkommunikasjon ble et sentralt stikkord for kommunikasjonsarbeidet i Justervesenet i 2020. Pandemien skapte et stort informasjonsbehov for alle ansatte. Mange måtte utføre arbeidsoppgavene hjemmefra, og alle måtte forholde seg til plutselige smittevernstiltak og den usikkerheten pandemien bragte med seg. Mer enn før ble derfor hyppig internkommunikasjon en viktig faktor for å opprettholde kontakt og ivareta organisasjonskulturen. Statusoppdateringer til de ansatte om Justervesenets tilnærming til pandemien er blitt fast agendapunkt på ukentlige ledermøter.

Digitale møteplasser som lunsjtreff, gruppemøter og fredagsseminarer, var, og er, viktige for å lette på isolasjonen. Positive effekter som følge av dette er at det i større grad enn før har vært mer digital kontakt mellom distriktskontorene og hovedkontoret, samt at alle i Justervesenet har blitt bedre på digitale verktøy.

I forbindelse med pandemien ble Justervesenets ekspertise etterspurt av TV2 hjelper deg, da de hadde en test av febertermometre. Det ble en fin anledning til å gi folk et innblikk i de allsidige oppgavene etaten har. Justervesenets fagfolk får prøvd seg på ulike plattformer. Senioringeniør Helge Malmbekk deltok i podkasten Energisk, og fortalte lytterne om elektrisitet og begreper som Watt, Ampere og Volt.

Og som vanlig er tid populært. Sjefingeniør Harald Hauglin var på NRK P1 og snakket om tid og klokker i forbindelse med overgangen til normaltid i oktober. Nøyaktig tid-siden er definitivt den mest besøkte på Justervesenets nettsted.

HMS, arbeidsmiljø, og oppfølging sykefravær og IA-avtale

Det har vært gjennomført planlagte tiltak innen helse, miljø og sikkerhet i løpet av 2020. Vernerunder og helsekontroller har gått som normalt. I 2020 ble det utført ergonomisk kartlegging på arbeidsplass for ansatte ved Kjeller fra vår bedriftshelsetjeneste Stamina/Avonova, som et tiltak etter vernerunde i 2019. Dette ble fulgt opp med tilrettelegging og tiltak der det har vært nødvendig.

Det er blitt avholdt førstehjelps- og brannkurs for ansatte ved Distriktskontor Øst og Kjeller i 2020. Justervesenet bruker elektronisk stoffkartoteket EcoArchive for en enkel oversikt over hvilke kjemikalier som finnes i virksomheten. I 2020 gikk vi til innkjøp av egen modul for risikovurdering, samt eksponeringsoversikt. Tre medarbeidere har i løpet av 2020 fått opplæring i den nye modulen. Arbeidet med eksponeringsoversikt og risikovurdering fortsetter i 2021, blant annet ved at flere ansatte skal ha opplæring i systemet.

Covid-19, HMS og arbeidsmiljøtiltak i Justervesenet

Situasjonen rundt Covid-19 og smitteverntiltak har gjort at brannøvelser har blitt utsatt. Pandemien har endret arbeids- og sosiale former i Justervesenet på kort og lang sikt. Smittevern har hatt stort fokus hos oss, og Justervesenet har lagt til rette for fleksible løsninger for ansatte med å jobbe hjemmefra for å følge nasjonale og regionale retningslinjer gjennom hele 2020. Justervesenet har oppfordret ansatte om å benytte fleksibel arbeidstid slik at en kunne unngå reiser i rushtiden i størst mulig grad når dette var aktuelt. Ansatte med små barn og skolebarn ved nedstenging av skole og barnehage har kunnet bruke utvidet rett til omsorgsdager og fleksibel arbeidstid.

Ledelsen har tilnærmet uktentlig informert de ansatte om koronasituasjonen og smittevern via epost og samleside på intranett, samt gjennom IDF-møter, AMU-møter, fellesmøter og avdelingsvise møter. Høsten 2020 sendte vi ut en kort undersøkelse om hvordan ansatte oppfattet informasjon, smittevern, trygghet og ivaretagelse på jobb under pandemien. Det kom gode tilbakemeldinger fra undersøkelsen, og det virker som at medarbeidere har fått nok og riktig informasjon. Justervesenet planlegger medarbeiderundersøkelse i 2021, der smittevern, tiltak og informasjon i koronasituasjonen også vil bli evaluert.

Kreativiteten i Justervesenet har blomstret når vi ikke har kunnet være sosiale på normalt vis. Sosiale møter via Zoom, Teams, Skype som adventtskalender, julelotteri, quiz, fredagsseminar, etatsdag, julesamling, konsert, zoomlunsj kan nevnes. Tilsynsavdelingen opprettet egen digital JV-skole spesielt for kontrollører som ikke kunne være aktive ute i felt fra mars av. Noe av dette vil ha livets rett i fremtiden, vi ser at alle ansatte rundt i landet nås på denne måten. Vi har oppfordret ansatte som har mulighet til det til å ta korte turer ut mens det er dagslys ved hjemmekontor, for å få avveksling og frisk luft, og ta kaffepause sammen med kollegaer på teams/skype/zoom.

Oppfølging av sykefravær og IA-avtale

Gjennomsnittlig sykefravær for alle ansatte i 2020 var på 4,09 %, som er en nedgang sammenlignet med 6,4 % sykefravær i 2019. Justervesenet tilrettelegger for at langtidssykmeldte, hvis mulig, kan komme tilbake til jobb, samtidig som det jobbes aktivt med tilrettelegging og sykefraværsoppfølging generelt.

Ytre miljø

For Justervesenets aktivitet på Kjeller og ute i felt er det rutiner og prosedyrer for å ta vare på miljøet. Tiltaksplanen for HMS og IA oppdateres av ledelsen og AMU jevnlig, og omfatter også tiltak relatert til ytre miljø. Ny strategi for Justervesenet som virksomheten har jobbet med i 2020 har med seg fem av FNs bærekraftsmål som kommer under ytre miljø.

v. Vurdering av framtidutsikter

UTVIKLINGSTREKK

Betydningen av nøyaktig måling forventes å øke i tiden som kommer, og den digitale utviklingen vil endre måten vi leverer tjenester og utøver tilsyn på. Områder som energi, miljø, ressursforvaltning og helse er drivende for denne utviklingen. Dette er også områder som er sentrale i FNs bærekraftsmål, og det er essensielt for Justervesenet å sikre at vår kompetanse og virksomhet fortsatt kan dekke samfunnets behov for tillit til målinger.

Vi må evne å tilpasse oss utviklingen gjennom tidsriktig tilsyn og tjenestetilbud. Deltakelse i forskningssamarbeid er sentralt for å utvikle kunnskap og sikre at vi er i takt med samfunnsutviklingen. Nytt regelverk for digitale løsninger som alternativer til taksametre stiller krav til etatens kompetanse på fagområdet IKT-sikkerhet. Denne kompetansen vil være avgjørende også i framtidens fiskeritilsyn hvor Justervesenets rolle blir stadig viktigere.

UTVIKLING AV JUSTERVESENET

Justervesenet har høy grad av tillit i det norske samfunnet, og oppfattes av mange som en «garantist» for at det måles riktig i Norge. Vi arbeider i tråd med strategien for perioden 2021-2023, der en rekke konkrete tiltak er knyttet opp mot følgende fire utviklingsområder:

- I takt med samfunnsutviklingen
- Bærekraft
- Organisasjonskultur
- Synlighet og omdømme

Strategien er operasjonalisert i en utviklingsplan som skal sikre gjennomføring av relevante tiltak som bidrar til vår visjon: Riktige målinger skaper tillit og verdiskapning i samfunnet.

ØKONOMI

Slik dagens finansieringsmodell er rigget til vil en reduksjon i inntektene fra gebyr og avgift for tilsyn raskt gå ut over Justervesenets evne til å levere på andre oppgaver i samfunnsoppdraget.

Justervesenet har derfor i 2020 levert et satsingsforslag vedrørende etatens framtidige finansiering, til Nærings- og fiskeridepartementet. Den videre behandlingen av forslaget vil kunne få betydning for den økonomiske måloppnåelsen de nærmeste årene.

FORSKNING OG UTVIKLING, MED VEKT PÅ DELTAKELSE I EUROPEISKE FORSKNINGSPROGRAMMER

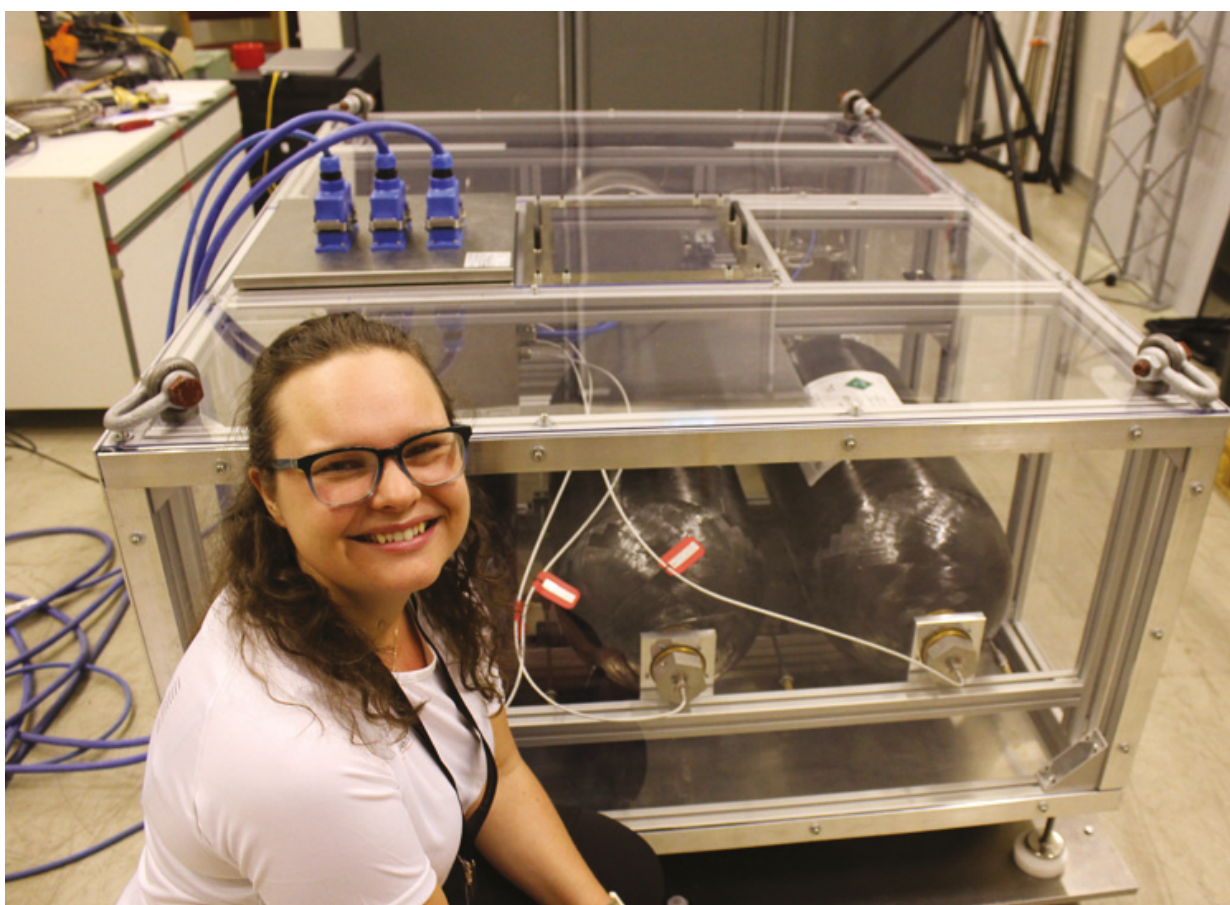
Vårt strategiske mål innenfor dette området er å være Norges fremste forskningsmiljø innenfor sporbar måleteknikk. Omfanget av Justervesenets forskningsarbeid økte fra 2020, særlig fordi Justervesenet nå har koordineringsansvaret for to EMPIR-prosjekter; chipS-CALe (oppstart i 2019) og QuantumPower (oppstart i 2020). chipS-CALe-prosjektet er et stort prosjekt innenfor fotonikk, med et samlet EU-bidrag på over 15 millioner kroner, der det utvikles selvkalibrerende optiske detektorer. QuantumPower-prosjektet skal utvikle ny direkte kvantisert sporbarhet for måling av elektrisk effekt. Justervesenet forventer også et fortsatt samarbeid med Statnett om sikker tid for el-kraftbransjen, gjennom et nytt prosjekt som vil starte i første halvår av 2021.

Justervesenet har fortsatt som mål at forskningen vår på sikt skal kunne komme til nytte i form av produkter og tjenester som næringslivet kan kommersialisere. I dette arbeidet trekker vi på ressurser i Kjeller Innovasjon, og utforsker også muligheter innenfor innovasjonssamarbeidet Norway Defence and Aerospace som Justervesenet er medlem i.

Justervesenet ser stor nytte for Norge i å kunne engasjere seg i det foreslåtte nye europeiske partnerskapet i metrologi, som vil vare fra 2021 til 2027. Partnerskapet etterfølger EMRP og EMPIR, som har vært vellykkede for Norge. Justervesenet har foreslått en noe større norsk satsning i partnerskapet, for å kunne dra enda større nytte ut av deltakelsen. Disse forskningsprogrammene bidrar i betydelig grad til kompetanseutvikling, tjenesteutvikling, direkte nytte for næringslivet og et tettere samarbeid med universitet, høyskoler og andre forskningsinstitusjoner. I det nye programmet foreslås også en noe større budsjettandel for såkalte eksterne deltakere, dvs. industribedrifter og institutter utenom nasjonale laboratorier og utpekte laboratorier. EURAMET har utviklet et nytt konsept som kalles European Metrology Networks (EMN). Disse nettverkene etableres under EURAMET og har som hovedfokus å sikre en tettere kontakt med interessenter innenfor spesifikke bransjeområder eller utfordringer av europeisk felles interesse. I det nye partnerskapet er EMNs identifisert som et viktig element i å etablere en langsiktig koordinering av europeisk metrologi fram mot 2030. Omfang av arbeid innenfor nettverkene vil også danne en viktig del av grunnlaget for nasjonale bidrag til det nye programmet. Justervesenet har så langt engasjert seg i 5 nettverk: «Climate and Ocean Observation», «Quantum Technologies» og «Smart Electricity Grids», «Energy Gases» og «Smart Specialisation in Northern Europe».

UTVIKLING AV TJENESTETILBUDET

Justervesenets tilbud av måletekniske tjenester er i en god utvikling. Det er vesentlig å kunne respondere på næringslivets og myndighetenes behov. Etaten leverer også sporbarhet til de kommersielle akkrediterte kalibreringslaboratoriene i Norge. Justervesenet ønsker å videreutvikle vår kontakt med kundene for kalibrering, både for standard kalibreringstjenester og for spesielle måle- og testoppdrag. Det sistnevnte er ofte en kombinasjon av løsning av et konkret målebehov for en kunde og kompetanseoverføring. Vi ser blant annet for oss en videre utvikling innenfor måling knyttet til ressurser som energi og vann, samt måling knyttet til tunge samfunnsinteresser som kraftforsyning, kommunikasjon og navigasjon. Ett eksempel på denne utviklingen er måling av hydrogen. Hydrogen vil være en viktig energikilde for transport til lands, til havs og kanskje til og med i luften. Videre er det en energibærer som kan fungere som buffer knyttet til produksjon av energi fra kilder som sol og vind.

Senioringeniør Sigrid Rønneberg foran en spesialbygd standard for nøyaktig måling av hydrogen.

Videre har Justervesenets lagt ned et betydelig arbeid i kvalitetsheving av TKO-virksomheten, og ønsker å utvikle kundegrunnlaget innenfor områder vi ikke har vært så aktive på. Etaten ble akkreditert i første halvdel av 2017, og akkrediteringen videreføres etter årlige oppfølgingsbesøk av Norsk akkreditering.

UTVIKLING AV TILSYNSVIRKSOMHETEN

Det måletekniske regelverket legger nå til rette for risikobasert tilsyn på alle tilsynsområder. At det gjøres tilsyn først og fremst hos aktører der risiko er høyest bidrar til effektiv utnyttelse av tid og ressurser. Tiltak og tilsyn med aktører som leverer eller som reparerer og tester måleutstyr har godt potensiale til å bidra til formålet om riktige målinger og vil bli brukt mer i fremtiden. Dette er tilsyn som kan gjennomføres til langt lavere kostnader og uten driftsforstyrrelser for brukerne. Det er mer effektivt å sørge for at leverandører har forutsetning til å sikre at krav i regelverket er oppfylt i utgangspunktet enn at feil avdekkes på et senere tidspunkt. Mer bruk av internkontroll i tillegg til eller i stedet for at Justervesenet kontrollerer måleredskap, bidrar til at brukerne tar mer ansvar. Dette har også vist seg å være godt egnet på enkelte områder og er en naturlig utvikling i tilsynsvirksomheten.

På enkelte områder vil stedlig måleteknisk tilsyn også i fremtiden være viktig og riktig, og omfanget av direkte måleteknisk tilsyn er og vil forbli betydelig selv med utviklingen av andre tilsynsformer. Også her foregår det oppgraderinger i utstyret som gjør tilsynet mer effektivt. Ny loddbil og planlagt anskaffelse for utstyr som kan brukes til målinger på tankanlegg er eksempler på dette.

Det forberedes forslag om at å innføre måleteknisk regelverk på nye områder. For eksempel vil forslag om å innføre krav og tilsyn under bruk for vann- og varmemålere sendes på høring i 2021. Videre utredes behov for krav ved måling av gass som energikilde. Det vurderes også om måleteknisk regelverk bør gjelde andre målinger enn de som brukes ved økonomisk oppgjør. For eksempel er målinger innen ressursforvaltning, klima- og miljø og energi avgjørende for fremtidens miljøarbeid. Dersom dette blir aktuelt vil Justervesenet utvikle tilpassede tilsynsmetoder.

UTVIKLING INNENFOR FISKERISEKTOREN

Fiskerikontrollutvalget fremhever i sin utredning Justervesenets viktige rolle i arbeidet med å bedre ressurskontrollen i fiskerinæringen. I tråd med utvalgets forslag samarbeider Justervesenet og Fiskeridirektoratet om nye målemetoder og skjerpede krav til veiesystemene i fiskemottakene. På sikt vil vektene i større grad tas i bruk ved fangstfastsetting om bord i båt. Tilsyn med avanserte veiesystemer som overfører data direkte til ressursregistrene vil kreve endrede tilsynsmetoder og økt kompetanse på datasikkerhet og dataintegritet. Tilsyn med fiskeindustrien vil derfor bli høyt prioritert, og økt ressursbruk må forventes på dette tilsynsområdet.

UTVIKLING INNENFOR ENERGISEKTOREN

Energi i form av naturgass, LNG og hydrogen benyttes i stadig større omfang. En økende del av elektrisitetsproduksjonen kommer fra nye fornybare ressurser, og elektrisitet tas i bruk innen transport. Energiproduksjon og distribusjon er en kritisk infrastruktur i samfunnet. Justervesenet kan bidra til å løse noen av de måletekniske utfordringene og til å styrke robustheten knyttet til kraftnettet. Justervesenet har gjennomført flere prosjekter for Statnett knyttet til sikring av nøyaktig tid i kraftnettet og planlegger å videreføre denne satsningen. Vi deltar også i flere europeiske forskningsprosjekter innenfor hydrogenmåling, og har utviklet gode kontakter med norske aktører på dette området. Justervesenet utvikler mer helhetlig regulering av målinger på energiområdet for å legge til rette for høy tillit til omsetning av nye energibærere. Regelverk for måling av fjernvarme, gass og elektrisk strøm ved lading av elektriske biler er under utvikling, og tilsyn med disse områdene må utvikles.

DIGITALE UTFORDRINGER

Den raske teknologiske utviklingen og digitaliseringen gjelder også for målinger og måleredskaper. Dette medfører metoder for måling helt eller delvis utenfor rammene av det regelverket regulerer i dag. Måleredskaper underlagt lovregulering er i stor grad styrt digitalt, og databehandling og dataoverføring er ikke lenger lokalisert i eller ved redskapet. Dermed er det mer krevende å vurdere hvor grensene for måleredskapet går.

Internasjonal harmonisering blir sentralt i det videre arbeidet med utvikling av digital tjenester. Testing og validering av programvare som styrer målesystemer og håndterer måledata er avgjørende for å unngå tap, manipulasjon og utilsiktede endringer i måleresultater. Bedrifter trenger utvikling av effektive metoder for kalibrering og sporbarhet i større sensornettverk. Det samme gjelder såkalt crowdsourcing, der man kombinerer data fra store mengder enkle, mindre nøyaktige sensorer for likevel å få gode data, for eksempel ved overvåking av klimaparametre eller i større prosessanlegg. Et annet utviklingstrekk som gjelder for all forskning er å sikre reproducerbarhet og tillit til forskningsresultater. Kanskje kan bruk av metrologi-prinsipper med tydelige krav til sporbarhet, måleusikkerhet og kvalitetsikring ha en positiv effekt på tillit til forskningsresultater, for eksempel innenfor klima, miljø og helse.

Resultatet av utredningen om digitale alternativer til taksametre vil representere en helt ny form for tilsyn for Justervesenet. Tilsynet vil innebære fokus på risikovurderingene og sikkerhetssystemene utviklerne selv har for å sikre at produktene tilfredsstiller kravene til høy datasikkerhet og dataintegritet. Justervesenets evne til å møte utfordringene som ligger i digitaliseringen ivaretas ved en kompetansesatsing rettet mot datasikkerhet og dataintegritet og nye tilsynsmetoder. Ny teknologi kan i fremtiden bidra til mer effektiv overvåking og diagnostikk av målesystemer gjennom bruk av tilgjengelige sensordata og ved hjelp av analysekapasiteten som nå finnes gjennom erfaring med Big Data og AI. Justervesenet kommer til å utforske muligheter som ligger i dette.

FOTONIKK – EN TEKNOLOGI FOR NÆRINGSUTVIKLING OG INNOVASJON

Ledende europeiske eksperter forventer at fotonet spiller en like viktig rolle i den teknologiske utviklingen i det 21. århundre som elektronet har gjort i det 20. århundre. Fotonikk-teknologien benyttes i blant annet energiteknologi (solceller) og LED-belysning, miljøteknologi, sensorer, medisinske anvendelser (undersøkelser, analyse av prøver, diagnose, kirurgi osv.), industriproduksjon- og styring, IKT, forbrukerprodukter som mobiltelefoner, kamera, TV-er og biler. Fotonikk omfatter generering, deteksjon, måling og behandling av lys. Sterk kompetanse innenfor måleteknikk er derfor en nøkkelfaktor for nyutvikling og anvendelser av fotonikk.

Det internasjonale samarbeidet på måleteknikkområdet er grunnleggende for fungerende industri, handel og teknologiutvikling, og er nødvendig for å løse store samfunnsutfordringer innenfor helse, miljø og energi. En styrket satsning på fotonikk er forankret internasjonalt gjennom Norges deltakelse i EURAMETs forskningsprogram EMPIR (2014-2020) og i dets planlagte etterfølger (2021-2027). En styrket nasjonal satsning på fotonikk vil øke mulighetene for norske interessenter til å dra nytte av det internasjonale samarbeidet.

Industrimeldingen, datasenterstrategien og PNT-strategien peker alle framover på områder hvor Norge skal utvikle seg de kommende årene. Justervesenet har en naturlig og viktig rolle innen flere områder i de nevnte strategiene (sensorteknologi, pålitelig og robust tid for telekom, geodesi, posisjonering mv.) og har ambisjon om å styrke vår innsats. Fotonikk er en drivende teknologi innenfor disse områdene, og en grunnleggende teknologi i digitaliseringen av samfunnet. For at Norge skal utvikle seg slik strategiene omtaler må Justervesenet bidra med tidsriktige tjenester og kompetanse. Dette fordrer at Justervesenet utvikler seg på fotonikk som en tverrfaglig muliggjørende teknologi. Dette vil bidra til næringsutvikling/innovasjon og tilby tjenester til et bredt spekter av nasjonale kunder i privat og offentlig sektor.

VI. Årsregnskapet

Ledelseskomentarer årsregnskapet 2020

Formål

Justervesenet er underlagt Nærings- og fiskeridepartementet, og er et statlig forvaltningsorgan. Justervesenets overordnede mål er å sikre nasjonal og internasjonal tillit til norske målinger og måleresultater.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til Bestemmelser i økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet, krav fra Nærings- og fiskeridepartementet og iht. de statlige regnkapsstandardene (SRS). Årsregnskapet gir et dekkende bilde av Justervesenets disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Bevilgningsrapportering

I 2020 har Justervesenet disponert en samlet utgiftsbevilgning på kr. 144 078 000. Inntektskravet var på kr. 94 980 000. Etaten fikk høsten 2020 justert inntektskravet for gebyrer og tjenester, da det pga. Covid-19 ble utført langt færre oppdrag enn planlagt for 2020. Forhold som større innbetalinger fra oppdrag utført tidligere år, økt faktureringsgrad for avgifter, samt noe mer fakturerbare timer for forskningsprosjektene bidro likevel samlet sett til merinntekter. I forhold til utgiftsbevilgningen har Justervesenet hatt en merutgift på driftsutgifter, som igjen avregnes mot en merinntekt som gir et overførbart beløp som søkes overført til neste år på kr. 6 115 000 på post 01. På grunn av lang leveringstid på nytt utstyr viser posten for større utstyrsanskaffelser en mindreutgift på kr. 10 062 428 på post 45, som søkes overført til neste år.

Artskontorapportering

Artskontorapporteringen viser at av utbetalinger til drift og investeringer på kr. 134 350 121 har 59 % gått til lønn og sosiale utgifter. Det er gjennomført investeringer for kr. 9 693 571, derav 8,2 millioner til utskiftning av eldre/slitt utstyr og anskaffelse av nytt teknisk utstyr i laboratorie- og tilsynsvirksomheten. Øvrige investeringer gjelder videreutvikling og utskiftning av annen programvare, samt IT- og kontorutstyr. Det vil også i årene fremover være behov for å investere i nytt teknisk utstyr til både laboratorie- og tilsynsvirksomheten, samt videreutvikling av etatens fagsystem. Sammenlignet med fjoråret har det for

utbetalinger til drift vært en reduksjon som følge av Covid-19, da etaten ble nødt til å begrense reisevirksomheten. Disse begrensningene, samt andre smittevernstiltak medførte betydelig endringer for etatens tilsynsvirksomhet, noe som igjen påvirket inntektene som sammenlignet med fjoråret ble 18% lavere. Salg av tjenester, hvor mye utføres i egne lokaler, ble opprettholdt i det vesentligste og ble således kun svekket med 7%. EU prosjekter har i liten grad vært påvirket, og det er lagt inn ekstra timer på området i år, noe som gir en liten økning i inntektene for tilskudd og overføringer.

Virksomhetsregnskapet etter SRS

Resultatregnskapet viser at samlede driftsinntekter har en reduksjon fra fjoråret. Inntekt fra gebyrer, salg av tjenester og tilskudd og overføringer er 13% lavere enn i 2019. Etaten har i 2020 måtte begrense tilstedeværelsen ute hos aktørene, noe som medfører mindre fakturerbare gebyr- og tjenesteoppdrag. Kalibreringsoppdrag og EU prosjekter har derimot hatt en mer positiv utvikling, og har bidratt noe til å begrense inntektssvikten.

Totale driftskostnader viser en reduksjon på 4,3 %. Lønn og sosiale kostnader er redusert med 1% fra 2019, da det er tatt ut mer avspasering og ubenyttet ferie fra tidligere år, samt mindre overtid. Andre driftskostnader er også lavere på grunn av lavere strøm kostnader, og lavere kostnader tilknyttet reisevirksomhet pga Covid-19.

Balansen totalt er relativt stabil. Nedgang i kundefordringer på 37% relatert til stans i utføring av oppdrag ute hos aktører i november og desember pga Covid-19. Endringen i avregning med statskassen vises i note 7A, og detaljer om bokført og rapportert mellomværende mot statskassen vises i note 7B.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for Justervesenet. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert pr 28.02.2021, men revisjonsberetning antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2021.

Kjeller, 01.03.2021

Geir A. Samuelsen
direktør

Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2019 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret.
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret.
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet.
- d) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp.

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "Netto rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke rapportert som en inntekt til statsregnskapet og derfor ikke vist som inntekt i artskontorrapporteringen.

Årsregnskap 2020

Oppstilling av bevilgningsrapportering, 31.12.2020								Hjelpeskolonne	Hjelpeskolonne
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling *	Regnskap 2020	Merutgift (-) og mindreutgift		
0902	Justervesenet	01	Driftsutgifter	A	126 040 000	126 271 548	-231 548		
0902	Justervesenet	21	Spesielle driftsutgifter	A	97 000	121 601	-24 601		
0902	Justervesenet	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	A	17 941 000	7 878 572	10 062 428		
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Driftsutgifter			6 375 378			
Sum utgiftsført					144 078 000	140 647 100			
Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling *	Regnskap 2020	Merinntekt og mindreinntekt (-)	Postert av andre i henhold til avgitte belastningsfullmakter**	Avvik i henhold til tildeling
3902	Justervesenet	01	Gebyrinntekter		22 550 000	23 241 256	691 256	729 815	1 421 071
3902	Justervesenet	03	Inntekter fra salg av tjenester		22 650 000	24 400 975	1 750 975		
3902	Justervesenet	04	Oppdragsinntekter		80 000	121 600	41 600		
3902	Justervesenet	86	Overtredelsesgebyr		50 000	740 000			
5574	Sektoravgift under NFD	75	Tilsvangavgift		49 650 000	741 594	-48 908 406	53 967 633	5 059 227
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift			9 430 941			
Sum inntektsført					94 980 000	58 676 366			
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						81 970 734			
Kapitalkontoer						2020	2019	Endring	
60080801	Norges Bank KK /innbetalinger					55 666 301			
60080802	Norges Bank KK/utbetalinger					-136 973 212			
709410	Endring i mellomværende med statskassen					-663 822			
Sum rapportert						0			
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)						2020	2019	Endring	
626009	Aksjer					98 153	98 153	0	
709410	Mellomværende med statskassen					-6 122 185	-5 458 363	-663 822	

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
090201	3 740 000	122 300 000	126 040 000
090221	17 000	80 000	97 000
090245	8 791 000	9 150 000	17 941 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekt / mindreinntekt(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Fullmakt til å overskride bevilgning med overtid, reisetid og timelønn for november 2020*	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp **	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
090201		-231 548		-231 548	8 231 273				7 999 725	6 115 000	6 115 000
090221		-24 601		-24 601	41 600				16 999	4 000	4 000
090245	"kan overføres"	10 062 428		10 062 428					10 062 428	18 059 000	10 062 428

* Denne kolonnen er kun aktuell for virksomheter som er lønnskunde av DFØ og som er berørt av omleggingen av utbetalingsløsningen i DFØ. DFØ har i 2020 endret utbetalingsløsningen for overtid, reisetid og timelønn. Dette medfører at virksomheter som er lønnskunder av DFØ for regnskapsåret 2020 vil utbetale overtid for 13 måneder (november og desember 2019 og januar til november 2020). Berørte virksomheter har fått fullmakt til å overskride bevilgning i 2020 tilsvarende engangseffekten knyttet til omlegging av utbetalingsløsningen i DFØ.

** Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Opplysninger om avgitte belastningsfullmakter på inntektskapitler*

Kapittel og post	Merinntekt og mindreinntekt (-)	Inntektsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter (+)	Merinntekt og mindreinntekt (-) etter avgitte belastningsfullmakter
390201	691 256	729 815	1 421 071
557475	-48 908 406	53 967 633	5 059 227

* Denne delen skal kun fylles ut og presenteres av virksomheter som har avgitt belastningsfullmakter på inntektskapitler.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Stikkordet «kan overføres»

Beløpet stammer fra tildelinger gitt innenfor de to siste budsjettår og virksomheten har beløpet inngå som en del av overført beløp

Avgitte belastningsfullmakter (utgiftsført av andre på utgiftskapitler og inntektsført av andre på inntektskapitler)

Statens innkrevingssentral har stått for innkreving av årsavgifter og deler av gebyrene, og har således hatt en postingsfullmakt på kap/post 557475 og 390201.

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

Justervesenet har fullmakt til å overskride bevilgninger under kap. 902, post 01 mot tilsvarende merinntekter under kap. 3902, post 01 og 03 og under kap. 5574, post 75. Det er fullmakt til å overskride bevilgning for kap. 902, post 21 mot tilsvarende merinntekt under kap 3902, post 04. Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

Mulig overførbart beløp

Justervesenet har ubrukte bevilgning på kapittel/post 090201 og 6,115 millioner regnes som mulig overførbart beløp til neste år.

Justervesenet har ubrukte bevilgning på kapittel/post 090221 og kr 4 000 regnes som mulig overførbart beløp til neste år.

Justervesenets ubrukte bevilgning på kapittel/post 090245 er 10,06 millioner kroner. Dette beløpet kan overføres i sin helhet.

Mulig overføring til neste år er en beregning, og Justervesenet får tilbakemelding fra Nærings- og fiskeridepartementet om endelig beløp som overføres til neste år

Årsregnskap 2020

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2020

	31.12.2020	31.12.2019
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetalinger fra gebyrer	23 241 256	28 179 055
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	3 018 682	2 477 281
Salgs- og leieinntekter	21 503 892	23 162 553
Andre inntekter	78 400	1 500
<i>Sum inntekter fra drift</i>	47 842 231	53 820 389
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetalinger til lønn	79 211 455	77 765 176
Andre utbetalinger til drift	45 445 096	50 281 512
<i>Sum utbetalinger til drift</i>	124 656 551	128 046 689
Netto rapporterte driftsutgifter	76 814 320	74 226 300
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetaling av finansinntekter		
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>	0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetaling til investeringer	9 693 571	3 606 529
Utbetaling til kjøp av aksjer		
Utbetaling av finansutgifter		
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>	9 693 571	3 606 529
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter	9 693 571	3 606 529
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	1 481 594	2 290 300
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>	1 481 594	2 290 300
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		
Utbetalinger av tilskudd og stønader		
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>	0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler		
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)	9 430 941	9 564 835
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)	6 375 378	5 597 819
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>	-3 055 563	-3 967 016
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	81 970 734	71 575 513
Oversikt over mellomværende med statskassen		
Eiendeler og gjeld	31.12.2020	31.12.2019
Fordringer	46 132	124 802
Kontanter		
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank		
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-3 823 708	-3 096 744
Skyldige offentlige avgifter	-263 339	-89 316
Annen gjeld	-2 081 270	-2 397 105
Sum mellomværende med statskassen	-6 122 185	-5 458 363

Årsregnskap 2020

Resultatregnskap

	Note	31.12.2020	31.12.2019
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	84 368 863	83 173 339
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	2 980 249	2 285 271
Inntekt fra gebyrer	1	21 701 844	27 046 999
Salgs- og leieinntekter	1	20 609 224	22 944 947
Andre driftsinntekter	1	25 109	1 500
<i>Sum driftsinntekter</i>		129 685 288	135 452 056
Driftskostnader			
Varekostnader		72 022	66 885
Lønnskostnader	2	76 827 493	77 797 631
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	7 539 126	7 549 321
Nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4		
Andre driftskostnader	5	45 246 647	50 038 219
<i>Sum driftskostnader</i>		129 685 288	135 452 056
Driftsresultat		0	0
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter			
Finanskostnader			
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>		0	0
Resultat av periodens aktiviteter		0	0
Avregninger og disponeringer			
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)			
<i>Sum avregninger og disponeringer</i>		0	0
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Avgifter og gebyrer direkte til statskassen	6	1 461 594	2 069 500
Avregning med statskassen innkrevingsvirksomhet		1 461 594	2 069 500
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Tilskudd til andre			
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning			
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		0	0

Årsregnskap 2020

Balanse

	Note	31.12.2020	31.12.2019
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare og lignende rettigheter	3	7 676 543	9 235 189
Immaterielle eiendeler under utførelse	3		181 675
<i>Sum immaterielle eiendeler</i>		7 676 543	9 416 864
II Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	4		
Maskiner og transportmidler	4	28 210 642	24 798 703
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	2 107 521	2 248 479
Anlegg under utførelse	4	1 874 731	680 240
Infrastruktureiendeler	4		
<i>Sum varige driftsmidler</i>		32 192 894	27 727 421
III Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	8	68 989	68 989
Obligasjoner			
Andre fordringer			
<i>Sum finansielle anleggsmidler</i>		68 989	68 989
Sum anleggsmidler		39 938 426	37 213 274
B. Omløpsmidler			
I Beholdninger av varer og driftsmateriell			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	9	41 075	39 991
<i>Sum beholdning av varer og driftsmateriell</i>		41 075	39 991
II Fordringer			
Kundefordringer	10	3 716 375	5 664 808
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	11	722 208	1 351 032
Andre fordringer	12	7 367 046	7 367 114
<i>Sum fordringer</i>		11 805 629	14 382 954
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd			
Kontanter og lignende			
<i>Sum bankinnskudd, kontanter og lignende</i>		0	0
Sum omløpsmidler		11 846 704	14 422 945
Sum eiendeler drift		51 785 130	51 636 218
IV Fordringer vedrørende innkrevingsvirksomhet og andre overføringer			
Fordringer vedrørende innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til			
<i>Sum fordringer vedrørende innkrevingsvirksomhet og andre overføringer</i>		0	0
Sum eiendeler		51 785 130	51 636 218

Årsregnskap 2020

Balanse

	Note	31.12.2020	31.12.2019
STATENS KAPITAL OG GJELD			
C. Statens kapital			
I Virksomhetskapi tal			
<i>Sum virksomhetskapi tal</i>		0	0
II Avregninger			
Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	27 310 992	25 959 463
<i>Sum avregninger</i>		27 310 992	25 959 463
Sum statens kapital		27 310 992	25 959 463
D. Gjeld			
I Avsetning for langsiktige forpliktelser			
Avsetninger langsiktige forpliktelser			
<i>Sum avsetning for langsiktige forpliktelser</i>		0	0
II Annen langsiktig gjeld			
Øvrig langsiktig gjeld			
<i>Sum annen langsiktig gjeld</i>		0	0
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		8 487 826	8 394 066
Skyldig skattetrekk		2 678 125	2 892 622
Skyldige offentlige avgifter		1 906 112	1 915 162
Avsatte feriepenger		6 694 896	6 778 009
Mottatt forskuddsbetaling	11	2 053 358	2 250 243
Annen kortsiktig gjeld	13	2 653 821	3 446 653
<i>Sum kortsiktig gjeld</i>		24 474 138	25 676 756
Sum gjeld		24 474 138	25 676 756
Sum statens kapital og gjeld drift		51 785 130	51 636 218
IV Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer			
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
<i>Sum gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer</i>		0	0
Sum statens kapital og gjeld		51 785 130	51 636 218

Regnskapsprinsipper for bruttobudsjetterte virksomheter

Virksomhetsregnskap avlagt i henhold til de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Transaksjonsbaserte inntekter

Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekt resultatføres når den er opptjent. Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet hvor overføring av risiko og kontroll er overført til kjøper. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Inntekter fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres etter prinsippet om motsatt sammenstilling. Dette innebærer at inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i takt med at aktivitetene som finansieres av disse inntektene utføres, det vil si i samme periode som kostnadene påløper (motsatt sammenstilling).

Bruttobudsjetterte virksomheter har en forenklet praktisering av prinsippet om motsatt sammenstilling ved at inntekt fra bevilgninger beregnes som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.

Kostnader

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt.

Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i samme periode som aktivitetene er gjennomført og ressursene er forbrukt.

Pensjoner

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Statlige virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelser for ordninger til Statens pensjonskasse (SPK).

Virksomheten resultatfører arbeidsgiverandel av pensjonspremien som pensjonskostnad. Pensjon kostnadsføres som om pensjonsordningen i SPK var basert på en innskuddsplan.

Leieavtaler

Virksomheten har valgt å benytte forenklet metode i SRS 13 om leieavtaler og klassifiserer alle leieavtaler som operasjonelle leieavtaler.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varige eiendeler menes eiendeler med utnyttbar levetid på tre år eller mer. Med betydelige eiendeler forstås eiendeler med anskaffelseskost på 50 000 kroner eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger.

Kontorinventar og datamaskiner (PCer, servere m.m.) med utnyttbar levetid på tre år eller mer er balanseført som egne grupper.

Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved endret anvendelse eller utnyttelse, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

Egenutvikling av programvare

Kjøp av bistand til utvikling av programvare er balanseført. Utgifter vedrørende bruk av egne ansatte knyttet til applikasjonsutviklingsfasen ved utvikling av programvare, er balanseført.

Investeringer i aksjer og andeler

Investeringer i aksjer og andeler er balanseført til kostpris på anskaffelsestidspunktet. Investeringer i aksjer og andeler er vurdert til laveste verdi av balanseført verdi og virkelig verdi. Dette gjelder både langsiktige og kortsiktige investeringer. Mottatt utbytte og andre utdelinger er inntektsført som annen finansinntekt.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Beholdning av varer og driftsmateriell

Beholdninger omfatter varer for salg og driftsmateriell som benyttes i eller utgjør en integrert del av virksomhetens offentlige tjenesteyting. Innkjøpte varer er verdsatt til anskaffelseskost ved bruk av metoden først inn, først ut (FIFO). Beholdninger av varer er verdsatt til det laveste av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi. Beholdninger av driftsmateriell er verdsatt til anskaffelseskost.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen ved regnskapsårets slutt. Her er Norges Banks spotkurs per 31.12 lagt til grunn.

Statens kapital

Statens kapital utgjør nettobeløpet av virksomhetens eiendeler og gjeld, og fremgår i regnskapslinjen for avregninger i balanseoppstillingen. Bruttobudsjetterte virksomheter presenterer ikke konsernkontoene i Norges Bank som bankinnskudd. Konsernkontoene inngår i regnskapslinjen avregnet med statskassen.

Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten presenteres etter samme prinsipper som når de er bokført.

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten presenteres etter kontantprinsippet.

Statlige rammebetingelser

Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

Virksomheten tilføres ikke likvider gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto.

For bruttobudsjetterte virksomheter nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto i Norges Bank ved overgang til nytt regnskapsår.

Årsregnskap 2020

Note 1 Driftsinntekter

	31.12.2020	31.12.2019
Inntekt fra bevilgninger*		
Inntekt fra bevilgninger	84 368 863	83 173 339
Sum inntekt fra bevilgninger	84 368 863	83 173 339
<p>*Etter de statlige regnskapsstandardene beregnes inntekt fra bevilgninger for bruttobudsjetterte virksomheter som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.</p> <p>For informasjon om mottatte bevilgninger se oppstilling av bevilgningsrapportering.</p>		
Inntekt fra tilskudd og overføringer		
Inntekt fra tilskudd og overføringer fra EU	2 916 242	2 285 271
Inntekt fra tilskudd fra andre statlige virksomheter	59 607	0
Inntekt fra tilskudd fra Norsk Forskningsråd	4 400	0
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	2 980 249	2 285 271
Inntekt fra gebyrer		
Kontrollgebyrer	21 636 884	27 019 478
Edelmetall årsgebyr**	9 200	14 801
Nasjonale typegodkjenninger	55 760	12 720
Sum inntekt fra gebyrer	21 701 844	27 046 999
Salgs- og leieinntekter		
Kalibrering	7 234 703	6 441 192
TKO-oppgaver	10 542 401	12 338 813
FoU/måleoppdrag/diverse tjenester	2 655 279	3 712 322
Oppdrag	121 600	383 382
Kurs	55 240	69 238
Sum salgs- og leieinntekter	20 609 224	22 944 947
Andre driftsinntekter		
Gevinst ved avgang anleggsmidler	25 109	1 500
Sum andre driftsinntekter	25 109	1 500
Sum driftsinntekter	129 685 288	135 452 056

Årsregnskap 2020

Note 2 Lønnskostnader

	31.12.2020	31.12.2019
Lønn	54 347 851	55 754 643
Feriepenger	6 693 486	6 767 416
Arbeidsgiveravgift	9 302 666	9 416 680
Pensjonskostnader*	7 428 209	7 492 533
Lønn balanseført ved egenutvikling av anleggsmidler (-)	0	0
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-1 637 270	-2 568 394
Andre ytelser	692 552	934 752
Sum lønnskostnader	76 827 493	77 797 631

Antall utførte årsverk: 93 93

* Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats for 2020 er 12,4 prosent. Premiesatsen for 2019 var 11,95 prosent.

Note 3 Immaterielle eiendeler

	Programvare og lignende rettigheter	Immaterielle eiendeler under utførelse	Sum
Anskaffelseskost 01.01.2020	21 696 669	181 675	21 878 344
Tilgang i 2020	1 102 835	0	1 102 835
Avgang anskaffelseskost i 2020 (-)	0	0	0
Fra immaterielle eiendeler under utførelse til annen gruppe i 2020	181 675	-181 675	0
Anskaffelseskost 31.12.2020	22 981 179	0	22 981 179
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.2020	0	0	0
Nedskrivninger i 2020	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2020	12 461 480	0	12 461 480
Ordinære avskrivninger i 2020	2 843 156	0	2 843 156
Akkumulerte avskrivninger avgang i 2020 (-)	0	0	0
Balanseført verdi 31.12.2020	7 676 544	0	7 676 544

Avskrivningssatser (levetider) 5 år / lineært Ingen avskrivning

Avhendelse av immaterielle eiendeler i 2020:

Salgssum ved avgang anleggsmidler			0
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler			0
= Regnskapsmessig gevinst/tap	0	0	0

Årsregnskap 2020

Note 4 Varige driftsmidler

	Tomter	Bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløse, inventar, verktøy o.l.	Anlegg under utførelse	Infrastruktur-eiendeler	Sum
Anskaffelseskost 01.01.2020	0	0	115 291 573	11 713 222	680 240	0	127 685 035
Tilgang i 2020	0	0	7 193 605	267 597	1 874 731	0	9 335 933
Avgang anskaffelseskost i 2020 (-)	0	0	-2 415 187	-52 826	0	0	-2 468 013
Fra anlegg under utførelse til annen gruppe i 2020	0	0	680 240	0	-680 240	0	0
Anskaffelseskost 31.12.2020	0	0	120 750 231	11 927 993	1 874 731	0	134 552 955
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.2020	0	0	32 667	0	0	0	32 667
Nedskrivninger i 2020	0	0	0	0	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2020	0	0	90 460 202	9 464 744	0	0	99 924 946
Ordinære avskrivninger i 2020	0	0	4 288 279	408 554	0	0	4 696 833
Akkumulerte avskrivninger avgang i 2020 (-)	0	0	-2 241 559	-52 826	0	0	-2 294 385
Balansført verdi 31.12.2020	0	0	28 210 642	2 107 521	1 874 731	0	32 192 894

Avskrivningssatser (levetider)	Ingen avskrivning	10-60 år dekomponert lineært	3-15 år lineært	3-15 år lineært	Ingen avskrivning	Virksomhets-spesifikt	
<u>Avhendelse av varige driftsmidler i 2020:</u>							
Salgssum ved avgang anleggsmidler			78 400				78 400
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler			-174 391				-174 391
= Regnskapsmessig gevinst/tap	0	0	-95 991	0	0	0	-95 991

Note 5 Andre driftskostnader

	31.12.2020	31.12.2019
Husleie	19 152 021	19 165 647
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	789 294	953 361
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	3 140 814	3 876 300
Leie av maskiner, inventar og lignende	5 076 957	5 259 970
Mindre utstyrsanskaffelser	1 587 675	872 557
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	1 241 254	767 549
Kjøp av konsulenttjenester	258 135	233 110
Kjøp av andre fremmede tjenester	1 630 318	2 210 144
Reiser og diett	2 804 170	5 412 096
Tap og lignende	187 863	-35 660
Medlemskap	2 138 781	2 051 847
Frakt og transport	5 038 414	6 156 293
Andre driftskostnader viderefakturert NA	17 773	52 601
Øvrige driftskostnader	2 183 180	3 062 403
Sum andre driftskostnader	45 246 647	50 038 219

Tilleggsinformasjon om operasjonelle leieavtaler

Gjenstående varighet	Type eiendel					Sum
	Immaterielle eiendeler	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløse, inventar, verktøy og lignende	Infrastruktureiendeler	
Varighet inntil 1 år	1 051 155			32 844		1 083 999
Varighet 1-5 år		1 597 827	3 987 343			5 585 170
Varighet over 5 år		17 446 844				17 446 844
Kostnadsført leiebetaling for perioden	1 051 155	19 044 671	3 987 343	32 844	0	24 116 012

Årsregnskap 2020

Note 6 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

Avgifter og gebyrer direkte til statskassen

	31.12.2020	31.12.2019
Tilsynsavgifter*	741 594	2 208 700
Overtredelsesgebyr	720 000	-139 200
Sum avgifter og gebyrer direkte til statskassen	1 461 594	2 069 500

*Tilsynsavgifter kreves hovedsakling inn av Statens innkrevingsentral.
Dette vises i deres regnskaper.

Note 7 Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen (bruttobudsjetterte virksomheter)

A) Forklaring til at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen (kongruensavvik)

	31.12.2020	31.12.2019	Endring*
Avregnet med statskassen i balansen	27 310 992	25 959 463	-1 351 529

Bakgrunnen for at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen for bruttobudsjetterte virksomheter er at konsernkontoene i Norges Bank inngår som en del av avregnet med statskassen i balansen. I tillegg hensyntas enkelte transaksjoner som ikke er knyttet til virksomhetens drift og transaksjoner som ikke medfører ut- eller innbetaling. Nedenfor vises de ulike postene som er grunnen til at endring i avregnet med statskassen i balansen ikke er lik periodens resultat.

Endring i avregnet med statskassen	
<i>Konsernkontoer i Norges Bank</i>	
- Konsernkonto utbetaling	-136 973 212
+ Konsernkonto innbetaling	55 666 301
<i>Netto trekk konsernkonto</i>	-81 306 911
<i>Innbetalinger og utbetalinger som ikke inngår i virksomhetens drift (er gjennomstrømningsposter)</i>	
- Innbetaling innkrevingsvirksomhet og andre overføringer	-1 461 594
+ Utbetaling tilskuddsforvaltning og andre overføringer	0
<i>Bokføringer som ikke går over bankkonto, men direkte mot avregning med statskassen</i>	
+ Inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991)	84 368 863
- Gruppeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986)	-9 430 941
+ Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift (underkonto 1987)	6 375 378
<i>Andre avstemmingsposter</i>	
Spesifikasjon av andre avstemmingsposter (endring konto 19870)	103 676
<i>Forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto</i>	-1 351 529
<i>Resultat av periodens aktiviteter før avregning med statskassen</i>	0
Sum endring i avregnet med statskassen*	-1 351 529

*Sum endring i avregnet med statskassen skal stemme med periodens endring ovenfor.

Årsregnskap 2020

Note 7 Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen (bruttobudsjetterte virksomheter)

B) Forskjellen mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2020 Spesifisering av <u>bokført</u> avregning med statskassen	31.12.2020 Spesifisering av <u>rapportert</u> mellomværende med statskassen	Forskjell
Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler			
Immaterielle eiendeler	7 676 543	0	7 676 543
Varige driftsmidler	32 192 894	0	32 192 894
Sum	39 869 437	0	39 869 437
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	68 989	0	68 989
Obligasjoner	0	0	0
Andre fordringer	0	0	0
Sum	68 989	0	68 989
Omløpsmidler			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	41 075	0	41 075
Kundefordringer	3 716 375	0	3 716 375
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	722 208	0	722 208
Andre fordringer	7 367 046	46 132	7 320 914
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
Fordringer vedrørende innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0	0
Sum	11 846 704	46 132	11 800 572
Langsiktige forpliktelser og gjeld			
Avsetninger langsiktige forpliktelser	0	0	0
Øvrig langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-8 487 826	0	-8 487 826
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-2 678 125	-3 823 708	1 145 583
Skyldige offentlige avgifter	-1 906 112	-263 339	-1 642 774
Avsatte feriepenger	-6 694 896	0	-6 694 896
Mottatt forskuddsbetaling	-2 053 358	-2 053 358	0
Annen kortsiktig gjeld	-2 653 821	-27 912	-2 625 909
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	0	0	0
Sum	-24 474 138	-6 168 317	-18 305 821
Sum	27 310 992	-6 122 185	33 433 177

Mellomværende med statskassen består av kortsiktige fordringer og gjeld som etter økonomiregelverket er rapportert til statsregnskapet (S-rapport). Avregnet med statskassen viser finansieringen av virksomhetens netto eiendeler og gjeld.

Note 8 Investeringer i aksjer og andeler

	Ervervsdato	Antall aksjer	Eierand i	Stemmeandel i	Årets resultat i selskapet	Balanseført egenkapital i selskapet	Balanseført verdi kapitalregnskapet	Balanseført verdi virksomhets-
Aksjer								
Kjeller Innovasjon AS*	20.05.2000	1137	0,2 %	0,2 %	1 686 000	47 729 000	98 153	68 989
Balanseført verdi 31.12.2020							98 153	68 989

*Tallene er fra årsregnskapet 2019.
Orgnr.: 974360829

Årsregnskap 2020

Note 9 Beholdninger av varer og driftsmateriell

	31.12.2020	31.12.2019
Anskaffelseskost		
Råvarer og innkjøpte halvfabrikata	0	0
Varer under tilvirkning	0	0
Ferdige egentilvirkede varer og driftsmateriell	0	0
Innkjøpte varer (ferdigvarer) og driftsmateriell	41 075	39 991
Sum anskaffelseskost	41 075	39 991
Ukurans		
Ukurans i råvarer og innkjøpte halvfabrikata	0	0
Ukurans i varer under tilvirkning	0	0
Ukurans i ferdige egentilvirkede varer	0	0
Ukurans i innkjøpte varer (ferdigvarer)	0	0
Nedskrivning av driftsmateriell	0	0
Sum ukurans	0	0
Sum beholdninger av varer og driftsmateriell	41 075	39 991

Note 10 Kundefordringer

	31.12.2020	31.12.2019
Kundefordringer til pålydende	4 026 198	5 976 885
Avsatt til forventet tap (-)	-309 823	-312 077
Sum kundefordringer	3 716 375	5 664 808

Note 11 Opptjente, ikke fakturerte inntekter / Mottatt forskuddsbetaling

Opptjente, ikke fakturerte inntekter (fordring)	31.12.2020	31.12.2019
TKO, typegodkjenning, kalibrering m.m.	436 170	1 015 961
Tilsynsgebyrer	58 010	79 005
Tilskudd	-	179 601
Internasjonale prosjekter	228 028	76 465
Sum opptjente, ikke fakturerte inntekter	722 208	1 351 032

Mottatt forskuddsbetaling (gjeld)	31.12.2020	31.12.2019
EMPIR (deltakelse i internasjonale prosjekt)	2 053 358	2 250 243
Sum mottatt forskuddsbetaling	2 053 358	2 250 243

Årsregnskap 2020

Note 12 Andre kortsiktige fordringer

	31.12.2020	31.12.2019
Forskuddsbetalt lønn	0	23 000
Reiseforskudd	46 132	101 802
Personallån	0	0
Andre fordringer på ansatte	0	0
Forskuddsbetalt leie	4 713 061	4 749 831
Andre forskuddsbetalte kostnader	2 466 915	2 362 159
Andre fordringer	140 939	130 322
Sum andre fordringer	7 367 046	7 367 114

Note 13 Annen kortsiktig gjeld

	31.12.2020	31.12.2019
Skyldig lønn	2 294 539	3 170 864
Annen gjeld til ansatte	0	0
Påløpte kostnader	353 569	205 480
Avstemningsdifferanser ved rapportering til statsregnskapet	0	0
Avsatt pensjonspremie til SPK, arbeidsgiverandel	0	0
Annen kortsiktig gjeld	5 713	70 309
Sum annen kortsiktig gjeld	2 653 821	3 446 653

Tabell nr. 1 – rapportering av tilstandsrapport, likestilling

	År	Kjønnsbalanse i antall og prosent			
		Menn i pst.	Kvinner i pst.	Antall totalt	Kvinnerns lønn av menns
Totalt i Justervesenet	2020	70 %	30 %	101	99 %
	2019	72 %	28 %	103	95 %
Direktør, avdelingsdirektør, avdelingsleder	2020	60 %	40 %	5	87 %
	2019	60 %	40 %	5	87 %
Underdirektør, distriktssjef, gruppeleder, informasjonssjef	2020	69 %	31 %	16	93 %
	2019	69 %	31 %	16	94 %
Sjefingeniør og senioringeniør	2020	71 %	29 %	21	96 %
	2019	77 %	23 %	22	98 %
Overingeniør	2020	83 %	17 %	12	101 %
	2019	91 %	9 %	11	99 %
Avdelingsingeniør	2020	96 %	4 %	28	105 %
	2019	97 %	3 %	29	104 %
Seniorrådgiver	2020	83 %	17 %	6	90 %
	2019	33 %	57 %	6	98 %
Rådgiver, førstekonsulent, seniorkonsulent	2020	50 %	50 %	6	92 %
	2019	50 %	50 %	4	87 %
Konsulent	2020	14 %	86 %	7	137 %
	2019	10 %	90 %	10	101 %

	År	Antall tilsatte Total (N)	Deltid		Midlertidig ansettelse		Foreldre- permisjon		Sykefravær	
			M%	K%	M%	K%	M%	K%	M%	K%
Justervesenet	2020	101	5,0	1,0	1,0	0,0	1,1	2,4	2,1	4,4
	2019	103	4,0	1,0	1,0	1,0	0,7	1,0	2,5	11,1